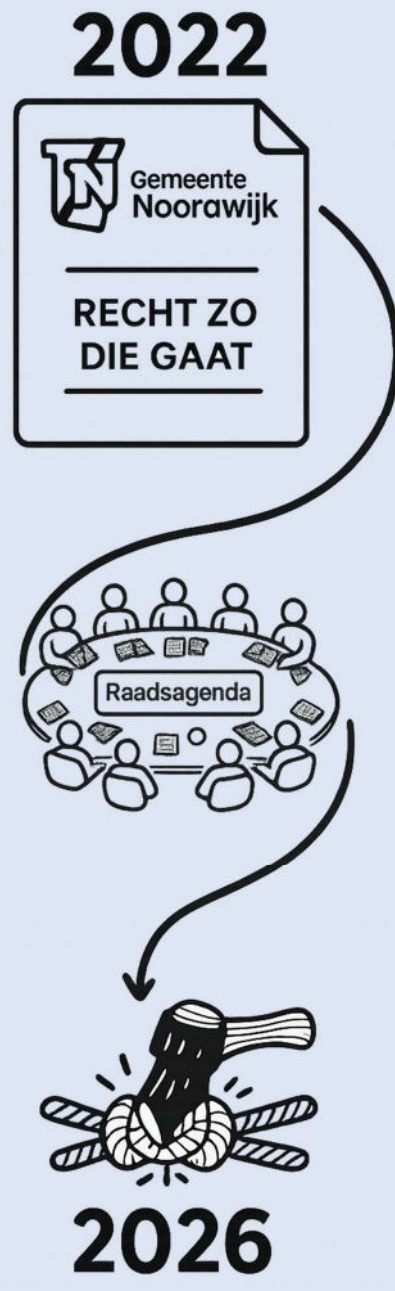

Van coalitieakkoord via raadsagenda naar doorgehakte knopen

Terugblik raads- en collegeperiode 2022-2026

Maart 2026

Samenvatting

Inleiding

Tempus fugit

'De tijd vliegt' zoals de oude Romeinen zeiden. Vier jaar geleden, begin 2022, kwamen we net uit de coronacrisis. Inmiddels zijn we een paar crisissen verder, zit er een nieuw kabinet in Den Haag en zijn onlangs de gemeenteraadsverkiezingen gehouden.

Vogelvlucht

Om het overzicht te behouden in alles wat er in Noordwijk is gebeurd, heeft de gemeente een terugblik opgesteld. We kunnen ons voorstellen dat niet iedereen tijd en zin heeft om veertig pagina's gebeurtenissen door te nemen. Daarom volgt hieronder een samenvatting in vogelvlucht.

Langs de belangrijkste ontwikkelingen

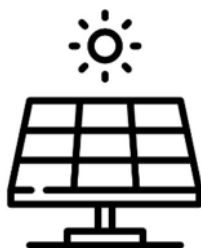
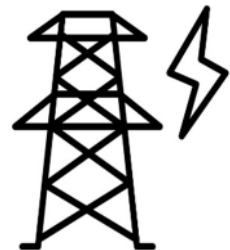

Wonen en bouwen

De afgelopen vier jaar heeft de krapte op de woningmarkt zich voortgezet. Nederland zat (deels) op slot door de stikstofcrisis, waardoor minder bouwvergunningen werden afgegeven. Toch is er op veel plekken gebouwd en zijn er bouwplannen in voorbereiding. De oplevering van Offem Zuid, Landgoed in den Houte, het begin van de bouw op de voormalige Achmea-locatie en de voorbereidingen voor bebouwing van Bronsgeest, zijn hiervan voorbeelden.

Energie

Al die nieuwe huizen moeten worden aangesloten op het elektriciteitsnet. Dit kan het bestaande energienet moeilijk aan en daarom wordt gewerkt aan versterking van dit net, onder meer met transformatorstations. In de zoektocht naar een geschikte locatie voor zo'n station werd eerst naar het terrein van kinderboerderij 't Schaapsherdertje gekeken. De gemeenteraad besloot dat het buitengebied en de bedrijventerreinen betere locaties zijn voor de transformatorstations.

Verduurzaming

Er zijn diverse stappen gezet om te verduurzamen. Met hulp van subsidies en energiecoaches hebben aardig wat inwoners hun huis beter geïsoleerd, hun energieverbruik teruggebracht en zonnepanelen geplaatst. De gemeente heeft meerdere van haar eigen panden verduurzaamd en de straatverlichting vervangen door LED-verlichting. Ook is een verkenning gestart van aardwarmte als duurzame energiebron.

Leefomgeving

Wie zijn huis uitstapt, loopt zo de straat en de wijk in. Een verzorgde, groene en prettige directe omgeving voegt veel kwaliteit aan het leven toe. De afgelopen jaren zijn daarom meerdere wijken en buurten flink aangepakt. De renovatie van Zeeburg, de vernieuwing van de Parallelboulevard, het planten van bomen en het bestrijden van zwerfafval zijn enkele van de uitgevoerde acties.

Oekraïne

De Russische inval in Oekraïne op 24 februari 2022 heeft tot een kettingreactie geleid. De energieprijzen gingen flink omhoog, er kwam een stroom vluchtelingen op gang en veiligheid steeg met stip op de politieke prioriteitenlijst. Hieruit vloeiden acties voort, zoals de bestrijding van energiearmoede, de opvang van Oekraïense ontheemden en de organisatie van de NAVO-top in Den Haag in 2025. Noordwijk heeft op elk van deze terreinen zijn steentje bijgedragen.

Bestaanszekerheid

Door de oorlog in Oekraïne en de nasleep van corona stegen de prijzen voor energie en levensmiddelen fors, waardoor meer huishoudens financieel in de knel kwamen. Daarom is de afgelopen jaren veel aandacht uitgegaan naar armoedebestrijding, het bevorderen van gelijke kansen en het helpen van mensen met schulden.

Asielzoekerscentrum

De krapte op de woningmarkt draagt bij aan het landelijk vastlopen van de asielketen. Asielzoekerscentra zitten overvol doordat statushouders niet kunnen doorstromen. De door het Rijk ingevoerde spreidingswet verplicht gemeenten om asielzoekers op te vangen. De voorgestelde locatie hiervoor stuitte echter op forse weerstand, waarna de gemeenteraad besloot van een AZC af te zien.

Economie

Economisch ging het redelijk voor de wind. Samen met het Rijk is verder geïnvesteerd in het behoud en de uitbreiding van de Space-sector in Noordwijk. Daarnaast is in samenwerking met lokale ondernemers gewerkt aan de kwaliteit van winkelgebieden en bedrijventerreinen. Voor de bevordering van het toerisme lag de nadruk op het karakter van Noordwijk als heilzame badplaats en op de jaarrond aantrekkelijkheid van een bezoek aan onze gemeente.

Gemeenschap

Mede dankzij deze bedrijvigheid kon de afgelopen jaren flink worden geïnvesteerd in voorzieningen die mensen bij elkaar brengen. Zo is gebouwd aan scholen, is het Sportpark Lageweg opgeleverd, is het zwembad van De Schelft binnenkort klaar en heeft de raad besloten tot een multifunctionele hal De Schelft. Er is actief cultuurbeleid gevoerd, verenigingen en stichtingen zijn financieel ondersteund en er zijn projecten opgezet voor vervoer met hulp van vrijwilligers.

Zorg en gezondheid

We worden steeds ouder, maar ook ongezonder. Steeds meer Nederlanders hebben overgewicht, er zijn wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg en de jeugdhulp staat onder druk. Met investeringen in welzijn en sport, in eenzaamheidsbeleid en de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord is de afgelopen jaren ingezet op de beweging van zorg naar preventie. Ook is gewerkt aan de hervorming van de jeugdhulp. Dit moet de komende jaren zijn beslag krijgen.

Gemeente

De taak van de gemeente is het voeren van regie op al deze ontwikkelingen en het zo goed mogelijk helpen van haar inwoners. Om de dienstverlening te verbeteren is gewerkt aan een klantgerichte benadering, het digitaliseren van processen en het communiceren in begrijpelijke taal. De participatie van inwoners heeft een sterke impuls gekregen met de uitbreiding van het aantal geregistreerde leden van het participatieplatform. Voor veel projecten is het participatieplatform ingezet en er is een participatieverordening vastgesteld.

Het geld

Onze financiële positie bleef deze periode sterk. De jaren 2022, 2023 en 2024 werden met een positief resultaat afgesloten. Mede door het verwachte ravijnjaar in 2026, waarin gemeenten fors minder inkomsten van het Rijk zouden krijgen, moest er bezuinigd worden. Het Rijk heeft op het allerlaatste moment de korting op het gemeentefonds enigszins verlicht, maar diverse maatregelen vanuit de gemeente waren alsnog nodig om het laatste jaar van de meerjarenbegroting sluitend te krijgen.

Toekomst

Ten slotte werd ook vooruitgekeken. Hoe ziet onze gemeente eruit in 2050 en welke keuzes moeten we daarvoor nu al maken? Hoe ontwikkelt de mobiliteit zich en wat betekent dat voor onze infrastructuur? Waar willen we verblijfsrecreatie en hoe kijken we aan tegen evenementen? Hoe willen we dat gebieden zoals ESA-Estec, het buitengebied en het noordelijk gebied eruit komen te zien? Om deze vragen te beantwoorden zijn diverse visies geschreven en wordt gewerkt aan een vernieuwde Omgevingsvisie.

Tot slot

Internationale ontwikkelingen

Deze raads- en collegeperiode begon net na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en het aflopen van de laatste maatregelen om het coronavirus te bedwingen. Inmiddels is een oorlog uitgebroken in het Midden-Oosten en lijkt een volgende periode met mogelijke energieschaarste, inflatie en groeiende vluchtelingenstroom zich aan te dienen.

In eenheid

In deze terugblik komt duidelijk naar voren dat we ook op lokaal niveau steeds met de gevolgen van wereldwijde ontwikkelingen te maken hebben. Daarbij zien we dat de mate waarin we erin slagen deze uitdagingen gezamenlijk aan te gaan bepalend is voor het resultaat.

Inhoud

Inleiding.....	7
1. Wonen	8
2. Veiligheid.....	10
3. Betrouwbare, transparante en responsieve overheid	12
4. Economie, Strand en Toerisme.....	15
5. Migratie, asiel en integratie.....	18
6. Brede bestaanszekerheid & financiële druk	20
7. Onderwijs, sport en cultuur	23
8. Jeugd, welzijn en gezondheid.....	26
9. Leefomgeving, natuur en ruimtelijke inrichting	29
10. Financiën	32
Tot slot.....	34
Bijlage 1 Samenstelling gemeenteraad	41
Bijlage 2 Samenstelling college	43
Bijlage 3 Eindnoten	45

Inleiding

Hoe is het onze gemeente de afgelopen vier jaar vergaan? Waar is aan gewerkt en wat is daarvan gerealiseerd? In dit document nemen we u graag mee langs de belangrijkste acties van de afgelopen vier jaar.

Periode

In maart 2022 vervielen de laatste coronamaatregelen van de Rijksoverheid. Kort daarna trad ons nieuwe college aan. Sindsdien is er veel gebeurd, waaronder de val van de coalitie in de zomer van 2023. Desondanks kon met een nieuwe raadsagenda worden doorgestart en heeft het college het werk voortgezet. Aan het eind van deze periode werden doorbraken bereikt in enkele langlopende dossiers. Rond de komst van een asielzoekerscentrum, de bouw van multifunctionele hal De Schelft de verbouwing van het gemeentehuis in Noordwijk Binnen en de herbestemming van het gemeentehuis in Noordwijkerhout, bestonden lange tijd uiteenlopende standpunten. Eind 2025 zijn op deze dossiers belangrijke knopen doorgehakt.

Redenen

In dit document blikken we terug op een bewogen periode. Dit doen wij om 3 redenen:

1. Om verantwoording af te leggen aan de gemeenteraad over de afgelopen bestuursperiode. Wij vinden dat dit hoort bij goed democratisch bestuur;
2. Om de continuïteit van het gemeentelijk bestuur te bevorderen. We duiden wat de stand van zaken is en bieden daardoor inzicht in wat het vervolg kan zijn;
3. Om onze waardering te laten blijken aan al die betrokken partijen - inwoners, maatschappelijke organisaties, gemeenteraad, ondernemers, adviesraden en ambtelijke organisatie – die met hun inbreng en inspanningen hebben geholpen om onze gemeente weer een beetje mooier te maken.

Selectie

Deze terugblik is geen volledige weergave van alles wat de afgelopen vier jaar heeft plaatsgevonden. Het is een selectie van acties en gebeurtenissen die naar ons idee het beste de ontwikkelingen van de afgelopen vier jaar weergeven. Wij hebben ons daarbij vooral gericht op de actielijnen zoals benoemd in het coalitieakkoord en de raadsagenda. Desondanks is het toch een lijvig document geworden.

Leesbaarheid

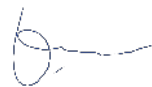
Om het document toch toegankelijk te houden, hebben we op vier manieren getracht de leesbaarheid te vergroten: door een samenvatting toe te voegen; de onderwerpen in te delen in 10 thema's die bij de meeste inwoners en ondernemers hoog op de agenda staan; door af te zien (een uitzondering daargelaten) van een beschrijving van de politieke ontwikkelingen; en tenslotte start elk hoofdstuk met een aantal cijfers waarmee de lezer zicht krijgt op verschillende trends en ontwikkelingen die bij het thema horen.

We wensen u veel leesplezier!

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Noordwijk

Mw. E.M. Overzier
secretaris

mr. B.B. (Bernt) Schneiders
waarnemend burgemeester

1. Wonen

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- De woningvoorraad is tussen 2022 en 2025 gestegen met 1.043 woningen.¹
- Het aantal verstrekte startersleningen per jaar steeg van 21 in 2022 naar 56 in 2025. Vanwege de toename van het aantal aanvragen is het budget aangevuld naar € 10.050.000,-.²
- De voorraad aan sociale huurwoningen in het bezit van woningcorporaties groeide van 3.595 in 2022 naar 4.160 in 2024.³
- In 2025 had 65,6% van de woningvoorraad een geregistreerd energielabel. Daarvan had 42,9% een A-label of hoger. 89,5% heeft een D-label of hoger.⁴
- Sinds de start van het Nationaal Isolatie Programma in 2024 zijn 1400 woningen met deze subsidieregeling verduurzaamd.

Woningbouw

In ontwikkeling

Op veel plekken zijn woningbouwprojecten in ontwikkeling. Begin 2026 zijn er 7 locaties die worden verkend, 24 projecten in de fase van planvorming en op 9 plekken wordt al gebouwd.⁵ Deze plannen zijn afgestemd met de regio Holland Rijnland en de Provincie Zuid Holland. Hieronder een greep uit de lopende projecten.

Offem Zuid

In het gebied Offem Zuid aan de zuidoostkant van Noordwijk Binnen is het plan Buitenrijk deels al opgeleverd. Eind 2025 zijn hier in totaal 416 woningen gebouwd. Ruim 30% daarvan bestaat uit sociale huurwoningen.⁶

Landgoed in den Houte

Het oude Sint Bavo-terrein in Noordwijkerhout is herontwikkeld tot een nieuwe woonwijk in een parkachtige omgeving. Het plan omvat de bouw van ongeveer 700 nieuwbouwwoningen waarvan het grootste deel al is gerealiseerd.⁷

Bronsgaest

Het gebied Bronsgaest ligt aan de noordoostkant van Noordwijk en wordt begrensd door de Van Berckelweg, de provinciale weg N206 en de voormalige gemeentegrens met Noordwijkerhout en de Gooweg. Over woningbouw in dit gebied is veel te doen geweest. Toch zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Zo zijn het

bestemmingsplan, het exploitatieplan en het beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Ook is het stedenbouwkundig plan gepresenteerd.

Andere projecten

Naast deze grotere uitleggebieden zijn er tal van kleinere bouwprojecten afgerond. Dit zijn o.a. Het Zilt, Molentuin, Poort van Offem, Residence Henegouwen, Residence Opduin, Tulpenborgh en diverse greenport-woningen in het landelijk gebied.

Landelijk gebied

Over woningbouw in het landelijk gebied zijn voorheen afspraken gemaakt in de Intergemeentelijke Structuurvisie Landelijk Gebied. Deze afspraken zijn gezamenlijk geëvalueerd door de vijf gemeenten in de Duin- en Bollenstreek. In vervolg hierop is een nieuw Programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport opgesteld. De gemeenteraad heeft de Omgevingsvisie (1.2) op dit onderwerp geactualiseerd vastgesteld.

Betaalbaar wonen

Middeldure huurwoningen

Naast de aandacht voor voldoende sociale huurwoningen in bovengenoemde bouwprojecten, is er gestuurd op voldoende aanbod van middeldure huurwoningen. Dit zijn woningen met een huurprijs boven de sociale huurprijs, maar nog onder de grens van de vrije sector.⁸

Betaalbare koopwoningen

Als onderdeel van de woonvisie zijn ook betaalbare koopwoningen gerealiseerd. Deze woningen mogen voor een periode van 10 jaar na de koop niet tegen de marktprijs worden verkocht.⁹

Startersleningen

Sinds 2020 kent Noordwijk een aanvullende hypothecaire lening voor mensen die voor het eerst een woning kopen. De lening helpt om het gat te dichten tussen de koopprijs en het bedrag dat iemand maximaal kan lenen. Zoals hierboven al benoemd is het aantal aanvragen de afgelopen jaren meer dan verdubbeld.

Wonen & zorg

Visie

Ook de Noordwijkse inwoners vergrijzen. Dit brengt uitdagingen met zich mee voor oudere inwoners die zelfstandig thuis blijven wonen. De visie op Wonen, Welzijn en Zorg sorteert voor op deze ontwikkeling en kijkt ook naar de huisvestingsbehoefte van mensen met een beperking en kwetsbare jongeren.

Doorstroommakelaar

In samenwerking met woningcorporaties Stek en Padua is een gespecialiseerde adviseur aangesteld die 55-plus huurders helpt bij het verhuizen naar een kleinere, gelijkvloerse woning. Dit initiatief ontzorgt senioren bij het vinden van een passende woning en maakt eengezinswoningen vrij voor gezinnen. Na evaluatie in 2025 is besloten dat beide woningcorporaties een medewerker hiervoor aanstellen.

Beschermd wonen

Er is beleid ontwikkeld voor mensen die uit een zorginstelling komen maar nog niet volledig zelfstandig kunnen wonen door psychische of sociale problemen.¹⁰ Deze mensen krijgen daarom nog begeleiding. Het beleid is erop gericht hiervoor ruimte te bieden in de wijk en dicht bij het netwerk van de betrokkene. Dit in tegenstelling tot het eerdere beleid dat uitging van verblijf in instellingen en daarmee op afstand van de samenleving.

Doelgroepen

Voor sommige groepen mensen zijn aangepaste woningen of woonvormen nodig. Hiertoe zijn de definities in de doelgroepenverordening aangescherpt. In de prestatieafspraken met de woningcorporaties is aandacht gevraagd voor zogenaamde nultreden-, geclusterde en zorggeschikte woningen.

Verduurzaming

Duurzaamheidssubsidies

Het verduurzamen van eigen woningen is gestimuleerd met subsidies voor onder meer isolatie, thuisbatterij en vergroening van tuinen. Bewoners konden daarbij gebruikmaken van het Regionaal Energieloket. Ook konden zij een afspraak maken met een energiecoach voor een huisscan en advies over maatregelen, subsidies en uitvoerders.

Energiebespaarboxen

Verandering van gedrag en kleine energiebesparende maatregelen kunnen al een verschil maken. Dit is gestimuleerd met de uitgifte van 1250 energiebespaarboxen inclusief bijhorende afspraak met een energiecoach.

Slurpende apparaten

Voor minima is de aanschaf van een energiezuiniger apparaat vaak moeilijker, wat binnen deze groep tot hogere energiekosten leidt. In 2024 en 2025 heeft een omruilactie van witgoedapparaten, in combinatie met de adviezen van een energiecoach, ruim 400 huishoudens bereikt.

Wat nog te doen

- Voor 2026 staan nog diverse werkzaamheden op Landgoed in den Houte in de planning, zoals het realiseren van speelplekken, een welzijnsplein, de bouw van woningen nabij 't Hoogt en de verbouwing tot appartementen van het Sint Bavo-gebouw zelf.
- Een Omgevingsprogramma Volkshuisvesting wordt verplicht onder de Omgevingswet. Dit Omgevingsprogramma vervangt de huidige Woonvisie.

2. Veiligheid

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- Het aantal door de politie geregistreerde misdrijven daalde van 1.731 in 2022 naar 1.424 in 2025.¹¹
- Het aantal meldingen van jeugdoverlast is na een piek in 2021 van 475 meldingen gedaald naar 147 meldingen in 2024.¹²
- Het aantal overlastmeldingen daalde van 867 in 2022 naar 790 in 2024.¹³
- Het aantal meldingen van overlast door alcohol/drugs is met 6% toegenomen van 2022 tot 2026.¹⁴

Preventie

Bewustwording

Veiligheid begint bij het zelf bewuster zijn van gevaren. De afgelopen jaren zijn diverse campagnes en bewustwordingsactiviteiten uitgevoerd zoals het Donkere Dagen Offensief, cybervoorlichting, brandveilig leven, veilig uitgaan. Jongeren zijn specifiek bereikt met voorlichting over cyber- en vuurwerkveiligheid en de risico's van ondermijning.

Buurtpreventie

Inwoners zijn gestimuleerd om deel te nemen aan vormen van buurtpreventie (zoals WhatsApp buurtpreventie en Burgernet). De gemeente plaatst daarbij borden om te wijzen op de buurtpreventie.

Handhaving en toezicht

Blauw op straat

Boa's waren zichtbaar en aanspreekbaar aanwezig in de kernen; meldingen van inwoners zijn opgepakt en de inzet is gericht op prioritaire thema's zoals strandtoezicht in de zomer en veiligheid rond scholen in september.

Handhavingsplan

Er is een handhavingsplan opgesteld met de prioriteiten sociale veiligheid, gevaarlijk parkeren en veilige evenementen.

Alcoholwet

De Alcoholwet reguleert de verkoop en verstrekking van alcoholhoudende drank. Al sinds 2014 is alcohol schenken aan jongeren onder de 18 jaar verboden. Sinds

2021 is het ook verboden voor volwassenen om alcohol door te geven aan minderjarigen. Meerdere boa's zijn gestart met de opleiding tot alcohol-boa.

Omgevingsdienst West-Holland

Eind 2025 heeft de raad besloten om de uitvoering van het bouw- en woningtoezicht, het verlenen van vergunningen en de handhaving daarvan niet langer bij de Omgevingsdienst onder te brengen. De Omgevingsdienst blijft wel betrokken bij specialistische taken op het gebied van milieu, duurzaamheid en bodemkwaliteit.

Politiepost

Een 24-uurs bezetting van een Noordwijkse politiepost is onderzocht en door de politie als niet haalbaar beoordeeld. Boa's zijn wel vaker aanwezig bij politiebrieftings.

Ondermijning en georganiseerde criminaliteit

Wet Bibob

Voor verdere toepassing van deze wet¹⁵ zijn de werkprocessen uitgewerkt en is het beleid herzien. De rol van de Bibob-coördinator is belegd en het toepassingsgebied is uitgebreid met vastgoedtransacties en verschillende soorten vergunningen.

Drugscriminaliteit

Bestuurlijke maatregelen zijn ingezet tegen drugscriminaliteit, zoals lasten onder dwangsom, gebiedsverboden en woningsluiting. Samenwerking vond

plaats met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum.

Informatie en interventies

Signalen van ondermijning werden volgens een vaste systematiek verwerkt en vertaald in interventies. De inzet kon bestaan uit handhaving maar ook bijvoorbeeld een regionale aanpak.¹⁶ Nieuwe inzetvormen zoals integrale handhaving zijn ontwikkeld en bestendig. Prioritair onderwerp waren de misstanden rond huisvesting arbeidsmigranten.

Zelf melden

Het doorgeven van signalen door inwoners en ondernemers is actief gestimuleerd, onder meer via Meld Misdaad Anoniem.

Bestuurlijke weerbaarheid

Naast maatschappelijke weerbaarheid is ook geïnvesteerd in de bestuurlijke weerbaarheid, onder meer via training van het college en medewerkers.

Crisisbeheersing en samenwerking

Oefeningen

Bij een grootschalige ramp moeten hulpdiensten, gemeente en andere crisispartners goed samenwerken. Ter voorbereiding hierop is met de crisisorganisatie getraind en geoefend.

De NAVO-top

Uniek evenement

Op 24 en 25 juni 2025 was Nederland gastland voor de NAVO-top in het World Forum in Den Haag. Het was de eerste keer sinds de oprichting van de NAVO in 1949 dat Nederland een NAVO-top organiseerde. In totaal kwamen ongeveer 45 regeringsleiders bij elkaar.

Ontvangst Amerikaanse delegatie

In Noordwijk werd de Amerikaanse delegatie verwelkomd. Dit vroeg om uitgebreide voorbereidingen en diverse veiligheidsmaatregelen: bij de NAM-locatie aan de Leeweg stond een radarinstallatie en bij de Langevelderslag een Patriot luchtafweersysteem. Hulpdiensten, ondernemers en inwoners toonden een hoge mate van flexibiliteit en begrip voor de tijdelijke verstoring van het dagelijks leven en de lokale bereikbaarheid.

Wat nog te doen

- Bij woonoverlast en wijkveiligheid kan worden ingezet op sterkere regie op wijk- en kernniveau, meer voorlichting aan inwoners en ondernemers en een integrale aanpak samen met zorg- en veiligheidspartners om verschillende vormen van overlast effectief terug te dringen.
- Op het gebied van digitale veiligheid kan gewerkt worden aan het vergroten van bewustzijn bij specifieke doelgroepen zoals jeugd, senioren en ondernemers, het monitoren van online-opruiming, het versterken van de beveiliging van gemeentelijke systemen en de voorbereiding op mogelijke cyberincidenten.
- De zogenaamde ontvlechting van de bouw- en woningtoezichttaken van de Omgevingsdienst West-Holland betekent dat de gemeente deze taken zelf gaat uitvoeren vanaf 1 januari 2027.
- Bij ondermijning is naast arbeidsuitbuiting aandacht nodig voor risico's in het vastgoed. De Bibob-aanpak kan verder verstevigd worden met aanvullende expertise.

3. Betrouwbare, transparante en responsieve overheid

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- Een algemeen tevredenheidsonderzoek onder inwoners leverde een cijfer van 6,4 op.
- Tussen 2022 en 2025 zijn 166 WOO-verzoeken ingediend.¹⁷
- Het aantal websitebezoeken op Noordwijk.nl is van 2022 tot 2026 toegenomen met 170%.¹⁸ De meest bezochte pagina's op de website waren Bestuur en organisatie, Contact en Werken voor gemeente Noordwijk.¹⁹
- Het aantal geregistreerde gebruikers van het participatieplatform Samen Noordwijk is gestegen met 310% van 1023 in maart 2022 naar 4195 in maart 2026.²⁰
- Het aantal Fixi-meldingen steeg van 9.480 in 2022 naar 11.781 in 2025. Het percentage meldingen dat binnen de servicenorm werd afgehandeld steeg van 64,50% in 2022 naar 77,07% in 2025.²¹

Dienstverlening

Agenda Dienstverlening

Aan het begin van deze collegeperiode is het voormalige programma Dienstverlening 2020-2022 geïntegreerd in de dienstverlening van de gemeentelijke organisatie. Hierbij staan 5 thema's centraal: klantgerichtheid, begrijpelijke taal, digitalisering, monitoring klanttevredenheid en kwaliteitsverbetering.

Klantgerichtheid

Dienstverlenend gedrag (gastvrijheid) is één van de kernwaarden voor gemeentelijke medewerkers. Ambassadeurs dienstverlening hebben in de verschillende teams de aandacht hierop vastgehouden. Met servicenormen is dienstverlenend gedrag SMART gemaakt. De collega's aan de balie en telefoon volgden een opleidingsprogramma en werden in professionele, moderne bedrijfskleding gestoken.

Begrijpelijke taal

Beleidsadviseurs hebben trainingen doorlopen om hun schrijfvaardigheid te verbeteren en om in college- en raadsadviezen eenzelfde stijl te hanteren. Onderdeel hiervan is de publiekssamenvatting die nu standaard is opgenomen in deze adviezen. Het team

communicatie zorgt dat alle berichten leesbaar zijn op B1-niveau. Dit betekent dat teksten korte, actieve zinnen bevatten en toegankelijk zijn voor ca. 80% tot 90% van de volwassen bevolking.²²

Digitalisering

Inwoners kunnen de gemeente op verschillende manieren benaderen: aan het loket, per post, via e-mail, telefonisch en via de website. Op de achtergrond worden alle binnenkomende vragen gedigitaliseerd en opgeslagen.

Mijn Noordwijk

Inwoners kunnen via een digitaal loket op een eenvoudige manier aanvragen doen en de status van hun aanvragen bekijken. Hoewel het merendeel van de aanvragen nog via andere kanalen loopt, is er een groei in het gebruik te zien.

Klanttevredenheid

Er heeft in 2022 een gemeentebrede klanttevredenheidsmeting plaatsgevonden. Het rapportcijfer: een 6,4. Ruimte voor verbetering dus. Daarom zijn meerdere verbeteracties gestart zoals de monitoring van en sturing op telefonische bereikbaarheid en de tijdige afhandeling van terugbelverzoeken.

Kwaliteitsverbetering

Gemeentelijke medewerkers zijn geschoold in het verbeteren van werkprocessen. Met de toepassing van de LEAN-methodiek is onder andere het veelgebruikte proces 'Informatieverzoek' aangescherpt en efficiënter ingericht.

Participatie

Maatschappelijke Alliantie

Op initiatief van burgemeester Verkleij is tijdens de coronajaren een samenwerkingsverband opgezet van maatschappelijke organisaties en partijen. Deze alliantie heeft diverse onderwerpen bij de kop gepakt en de onderlinge samenwerking verstevigd.

Professionalisering

In 2022 heeft de gemeenteraad de Nota inwonersparticipatie vastgesteld. De Nota overheidsparticipatie, de Participatieverordening en de Referendumverordening volgden in 2025. Ook is onderzoek gedaan naar de wens tot participatie onder verenigingen en inwoners en over de gewenste kwaliteit. Een team van vaste medewerkers is aangesteld om participatie op meer onderwerpen mogelijk te maken en het niveau daarvan te verbeteren.

Projecten

Op Samen.noordwijk konden inwoners de afgelopen vier jaar hun mening geven over 132 projecten. Met het item 'Zelf aan de slag' is op het platform ruimte gecreëerd voor burgerinitiatieven en het aanvragen van adoptiegroen. Het aantal geregistreerde gebruikers van het platform groeide naar 4.195. Daarbij zien we dat gebruikers steeds meer verspreid zijn over alle kernen.

Communicatie

Noordwijk.nl

In 2023 is de nieuwe gemeentelijke website opgeleverd. Deze voldoet aan de toegankelijkheidsvereisten en is ingericht op basis van de meest geraadpleegde informatie.

Leesbaarheid

Om de toegankelijkheid van gemeentelijke documenten te verbeteren, worden vaker infographics en filmpjes gemaakt. Voorbeelden hiervan zijn de begroting en een campagne over fietsendiefstal.²³

Huisvesting

Gemeentehuis

Al sinds de fusie in 2019 ligt de vraag op tafel waar de raad het beste kan vergaderen. Vanwege de uitbreiding van het aantal raadsleden is een zaal nodig die voldoende ruimte biedt voor de raadsleden en het publiek. Na een tijd in de Duinpan in De Zilk vergaderd te hebben, verhuisde de raad vanaf juni 2023 naar het atrium van het gemeentehuis in Noordwijkerhout. In november 2025 is besloten het gemeentehuis in Noordwijk Binnen te gaan verbouwen en daarbij de huidige binnentuin om te vormen tot vergaderzaal. Dankzij de toevoeging van extra werkplekken daar en het gebruik van De Duinpoort, kan de locatie in Noordwijkerhout worden herbestemd.²⁴

Zorgvuldige omgang met gegevens

Integriteit

We brachten het belang van integriteit en transparantie doorlopend onder de aandacht van onze medewerkers. Met opleidingen en ontwikkelprogramma's werkten we aan de bewustwording van de medewerkers.

Privacy- en informatiebeveiliging

De techniek gaat snel vooruit en daarmee neemt het gevaar van een datalek, een hack of zelfs chantage toe. Om de gemeente hiertegen te beschermen is gewerkt aan het voldoen aan het normenkader van de zogenaamde Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Hiertoe zijn meerdere functies ingericht, is privacybeleid vastgesteld, vinden jaarlijks verplichte trainingen voor alle medewerkers plaats, is een toegangsbeleid in de gemeentelijke

panden ingevoerd en gehandhaafd en zijn diverse audits gehouden.

Wat nog te doen (volgende periode)

- Het integriteitsuitvoeringsplan kan worden geactualiseerd.
- Er kan systematisch gewerkt worden aan het optimaliseren van processen. De getrainde medewerkers bieden hiervoor een goede basis.
- Op basis van de inzichten en adviezen uit het onderzoek naar participatie kan de kwaliteit van de participatietrajecten worden verhoogd en het gebruik van het online participatieplatform meer worden gestimuleerd.
- Een herziening en verbetering van de website is voorbereid en kan worden uitgevoerd.

4. Economie, Strand en Toerisme

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- De economische groei in de regio Holland Rijnland bedroeg 5,2% in 2022. In 2023 kromp de economie met 1,5% om vervolgens in 2024 weer te groeien met 2,8%.²⁵
- Het aantal werkzame personen groeide van 22.190 in 2022 naar 23.272 in 2024. De grootste sectoren zijn daarbij niet veranderd. De top 3 bestaat uit de zakelijke dienstverlening (22,5%), de gezondheids- en welzijnszorg (18,4%) en de handel (16,5%).²⁶
- Het aantal vierkante meters kantoorruimte daalde van 137.370 in 2022 naar 128.477 in 2025. Het percentage leegstand daalde van 7,8% in 2022 naar 4,5% in 2025.
- Het Noordwijkse ruimtevaartcluster genereert jaarlijks een omzet van 1,2 miljard euro en biedt werk aan 7.600 mensen. ESA-ESTEC, het grootste ruimtevaartcentrum van Europa, levert hieraan de grootste bijdrage met 819 miljoen euro omzet en 4.900 medewerkers. Ook van de totale toegevoegde waarde van de Noordwijkse ruimtevaartsector (669 miljoen euro) komt het grootste deel voor rekening van ESA-ESTEC. Per saldo bedraagt de bijdrage van ESA-ESTEC aan de gemeente Noordwijk 466 miljoen euro – ruim een verdubbeling ten opzichte van 2004, toen dit voor het laatst werd onderzocht.²⁷
- Het aantal bezoekers aan de VVV-kantoren in Noordwijk en Noordwijkerhout groeide van 25.357 in heel 2022 naar 23.904 in de eerste helft van 2025.²⁸

Economie

Retail- en horecavisie

Om de lokale economie te versterken is de Retail- en Horecavisie 2021-2024 uitgevoerd. In 2025 is deze samen met de lokale ondernemers geëvalueerd en vervolgens is een nieuwe visie opgesteld. De vier speerpunten van de nieuwe visie zijn een stevig onderscheid tussen de kernen, gericht beleid om leegstand te voorkomen, samenwerking tussen alle partijen en investeringen in kwaliteit en beleving om Noordwijk jaarrond aantrekkelijker te maken voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

Space

De afgelopen jaren is Noordwijk als ruimtevaartgemeente steviger op de kaart gezet. Dit heeft er onder andere in geresulteerd dat de gemeente, de Provincie en het Rijk gezamenlijk een ambitieuze uitvoeringsagenda voor de ontwikkeling en versnelling van de NL Space Campus zijn overeengekomen. Belangrijk voor die ontwikkeling is de vanuit Noordwijk sterk belobbyde structurele investering van het Rijk in de

Europese ruimtevaart.²⁹ Daarmee is de samenwerking met ESA-ESTEC ook geïntensiveerd. De NL Space Week bracht ongeveer 100 astronauten van over de hele wereld naar Noordwijk. In 2025 werd het Cometlab geopend. Het CometLab is een innovatie- en samenwerkingslaboratorium dat fungeert als fysieke plek waar bedrijven, onderzoekers, studenten en technici samenkomen om nieuwe ruimtevaarttechnologie te bedenken, testen en ontwikkelen.³⁰ Daarnaast is ook met de bouw van kantoor- en shortstaygebouwen begonnen waarmee het ecosysteem op de campus nu ook fysiek steeds meer vorm begint te krijgen.

Winkelgebieden

Er is gewerkt aan het aantrekkelijker en veiliger maken van winkelgebieden. Dit is gebeurd door meer groen te plaatsen in Noordwijk aan Zee en aan de Koningin Wilhelminaboulevard. Het Keurmerk Veilig Ondernemen inclusief diefstalpreventietrainingen voor winkeliers versterkt de veiligheid in en om winkels.

Samenwerking

De samenwerking met ondernemers is verbeterd door het houden van regelmatige tactische en strategische overleggen. In dat kader wordt met de Noordwijkse Ondernemers Vereniging gewerkt aan de stip op de horizon om Noordwijk weer de oude allure te geven.

Autoluw centrum

Er is een proef uitgevoerd met een autoluw centrum in Noordwijkerhout. Dit bleek een succes en na brede participatie is het centrum definitief een voetgangersgebied geworden, inclusief inzakbare pollers.

Bedrijvigheid

In 2023 is de vierde Bedrijven-investeringszone (BIZ) gestart in het centrum van Noordwijkerhout. Daarnaast is in de regio Holland Rijnland een gezamenlijke bedrijventerreinenstrategie vastgesteld. Deze richt zich onder meer op het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen en het afstemmen van de vraag naar en het aanbod van bedrijfsruimte in de regio.

Regionale economische samenwerkingen

Economische ontwikkeling stimuleren lukt beter wanneer je als regio samen optrekt. Daarom is de afgelopen jaren met de Economic Board Duin- en Bollenstreek, de Stichting Greenport en de Key Region Leiden samengewerkt aan doelen als de duurzame greenport, de kennisintensieve maakindustrie, gezond toerisme en de versterking van de positie op sleuteltechnologieën zoals Bio Science, Unmanned systems en Space.

Strand

Strandnota 2022-2026

Bij de herijking van het strandbeleid is gestreefd naar een goede balans tussen natuurbehoud, recreatie en een sterk ondernemersklimaat. Om de rust in natuurlijke gebieden te waarborgen worden grootschalige evenementen en drukke strandactiviteiten geconcentreerd

rond de boulevards. Op andere delen van het strand is juist meer ruimte voor natuurbeleving, rust en kleinschalige recreatie.

Quality Coast

Dat het strandbeleid effect heeft gehad, bleek uit de cijfers die de afgelopen jaren werden behaald met het internationale keurmerk Quality Coast: in 2024 een 9,1 en in 2026 een 9,5. Quality Coast beoordeelt hoe duurzaam en kwalitatief sterk een kustbestemming als geheel is, onder meer op basis van criteria als natuur, milieu, waterkwaliteit, beheer en toeristische kwaliteit.³¹

Groene Strand wimpel

Het strand bij de Langevelderslag (Noordvoort) wordt specifiek beheerd om de natuur de ruimte te geven. Dat betekent dat planten, dieren en vogels meer rust en broedgelegenheid krijgen, en dat zeehonden er ongestoord kunnen rusten. In 2023 werd Noordvoort als eerste stranddeel van Noordwijk officieel erkend volgens de landelijke criteria van Het Groene Strand.

Heilzame badplaats

Sinds 2020 is Noordwijk drager van het predicaat Heilzame Zeebadplaats. De afgelopen periode zijn kleinschalige initiatieven ontplooid op het gebied van gezondheid, natuurbeleving en ontmoeting. In 2025 bleek na evaluatie dat de uitvoering hiervan onvoldoende gestructureerd verloopt. Dit zorgde ervoor dat losse initiatieven niet als één samenhangend programma werden herkend. Ter verbetering is een nieuw uitvoeringsprogramma vastgesteld waarin de organisatiestructuur wordt versterkt met een stuurgroep en programmaleider, er een duidelijker taakverdeling is afgesproken tussen gemeente en partners, en waarin wordt gestreefd naar een toegankelijker en consistentere verhaal richting inwoners, bezoekers en ondernemers.

Langevelderslag

Er is een ontwerp gemaakt voor de herinrichting van het gebied en verkeer aan de Langevelderslag.³² Hiermee krijgt het gebied een kwaliteitsimpuls in materiaal en beleving, passend bij een heilzame badplaats en wordt de verkeersveiligheid verbeterd. In fase 1 van de werkzaamheden is het groot onderhoud gedaan en is tevens de riolering vernieuwd. In het voorjaar van 2026 is begonnen met nieuwe bestrating en de aanplant van helmgras en duindoorn.

Toerisme

Koers voor toerisme

In november 2025 stelde de gemeenteraad drie visies op toerisme vast. De Visie Verblijfsrecreatie geeft richting aan een toekomstbestendig en kwalitatief sterk verblijfsaanbod. De gebiedsvisie Tussen Zoet en Zout gaat over de ontwikkeling van het noordelijk gebied tot een duurzaam en aantrekkelijk

buitengebied waar rust, natuur en vitaliteit centraal staan. De Strategische Evenementenvisie biedt kaders voor evenementen die passen bij de identiteit van Noordwijk en bijdragen aan ontmoeting, trots en levendigheid. Samen vormen deze drie visies de koers voor de bevordering van toerisme.

Wat nog te doen

- De werkzaamheden aan de Langevelderslag gaan in het najaar van 2026 fase 2 in. Hierin worden o.a. de duinpassage en de rotonde gerealiseerd.
- Het opstellen, uitvoeren en evalueren van het uitvoeringsprogramma heilzame badplaats.
- Samen met het Rijk, de Provincie, de ESA, bedrijven en regionale partners de werkzaamheden aan de uitvoeringsagenda NL Space Campus voortzetten.
- Het opstellen van een gebiedsvisie voor het Oosterduinsemeer.

5. Migratie, asiel en integratie

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- Tussen 2023 en juli 2025 zijn 207 statushouders gehuisvest.
- Eind 2025 zijn er 227 bedden voor ontheemde Oekraïners bezet in de opvang.
- Bij 67% van de volwassen inburgeringsplichtigen wordt eind 2024 de leerroute B1 haalbaar bevonden. Op datzelfde moment neemt 50% aan deze leerroute deel.
- Het aantal werkende statushouders groeit van 31% in 2022 naar 42% eind 2024.³³

Oekraïense ontheemden

Russische inval

Op 24 februari 2022 valt Rusland Oekraïne binnen. Deze invasie leidde tot de grootste vluchtelingencrisis in Europa sinds de Tweede Wereldoorlog, met meer dan 5,7 miljoen Oekraïners die als vluchtelingen werden geregistreerd en 3,7 miljoen Oekraïners die ontheemd raakten in eigen land.³⁴

Reactie Europa

De EU reageert solidair op de oorlog in Oekraïne door de Richtlijn Tijdelijke Bescherming te activeren, waardoor miljoenen ontheemden direct recht hebben op verblijf, werk, huisvesting en medische zorg. Deze unieke, gecoördineerde aanpak is verlengd tot 4 maart 2027.³⁵

Leeuwenhorst en bij particulieren

De gevolgen worden in Noordwijk realiteit als op 11 maart 2022 de eerste bussen Oekraïense ontheemden aankomen bij Congrescentrum Leeuwenhorst. In de maanden die volgden krijgen veel ontheemden tijdelijk onderdak bij particulieren. De gemeente richt op aanwijzing van de veiligheidsregio opvanglocaties in en voorziet in de eerste levensbehoeften, onderwijs en zorg.

Vaste opvang

In de jaren daarop worden de opvanglocaties een aantal keer verplaatst. Eerst naar het voormalig Zilveren Kruiskantoor, daarna naar de locatie Trampoline II. In samenwerking met het onderwijs zijn tien schakelklassen

gerealiseerd waarin het leren van de Nederlandse taal centraal staat. De begeleiding en het toezicht zijn bij een externe partij belegd, de gemeente doet alleen nog de coördinatie en het contractbeheer.

Statushouders

Wet Inburgering

Op 1 januari 2022 is de Wet Inburgering ingegaan. Deze wet regelt dat gemeenten het onderwijs en de integratie van de zogenaamde vergunninghouders organiseert. De ISD Bollenstreek voert het inburgeringstraject uit. De stichting VluchtelingenWerk begeleidt vergunninghouders tijdens de eerste twee jaar van hun verblijf in de gemeente.³⁶

Uitvoering

Nieuw is dat voor elke inburgeraar een persoonlijk inburgeringsplan wordt opgesteld en er een leerbaarheidstoets wordt afgenomen. Op basis van die toets wordt gekeken welke leerroute kan worden gevolgd om de Nederlandse taal en cultuur te leren en aan het werk te gaan. In aanvulling daarop loopt in Noordwijk het project Lekker Fit waarbij mensen extra worden begeleid in de route naar werk. De uitvoering van de Wet Inburgering wordt momenteel geëvalueerd.

Asielzoekers

Spreidingswet

Sinds 1 februari 2024 is de Spreidingswet van kracht. Deze wet moet op termijn zorgen voor meer structurele opvangplekken en een betere verdeling

van asielzoekers over Nederland.³⁷ Om aan de verplichting tot opvang van 275 asielzoekers te voldoen, onder wie 23 alleenstaande minderjarige vluchtelingen, heeft het college de locatie Achterweg aangedragen als mogelijke huisvestingslocatie. In het najaar van 2025 heeft de gemeenteraad besloten om niet in te stemmen met de komst van een asielzoekerscentrum.

Arbeidsmigratie

Economische vraag

De Noordwijkse economie trekt relatief veel internationale werknemers aan. Enerzijds is er veel vraag naar praktisch geschoolde arbeid in de bollenteelt en de horeca. Anderzijds biedt het ruimtevaartcluster (ESA/ESTEC) werk aan kenniswerkers.³⁸ Al deze mensen moeten ook ergens wonen, wat extra druk legt op de beschikbare woningen.

Huisvesting

Onder andere om deze reden heeft arbeidsmigratie de afgelopen periode extra aandacht gekregen.³⁹ Er is een beleidsplan internationale werknemers

opgesteld dat zich richt op betere registratie, strikte handhaving op huisvestingsnormen, regionale samenwerking en meer aandacht voor de integratie van de internationale werknemers.⁴⁰ Naar aanleiding van dit plan wordt nog onderzoek gedaan naar de aantallen internationale werknemers en wordt daarnaast gewerkt aan een langetermijnvisie op arbeidsmigratie.

Wat nog te doen?

- Het EU-Migratiepact dat vanaf juni 2026 ingaat, betekent dat het asiel- en migratiebeleid strenger wordt en dat procedures worden versneld. Gemeenten kunnen te maken krijgen met snellere doorstroom naar gemeentelijke opvang en huisvesting als aanvragen worden ingewilligd.
- De Spreidingswet blijft ook onder het kabinet Jetten voorlopig van kracht.

6. Brede bestaanszekerheid & financiële druk

Wat er veranderde tussen 2022 en 2025

- Het aantal huishoudens dat 4 jaar of langer op of rond het sociaal minimum leeft, is van 2022 tot 2024 gedaald van 1,6% naar 1,4%.⁴¹
- In de periode van 2022 tot en met 2025 bleef het aantal bijstandsuitkeringen stabiel op 2% van de inwoners tussen de 15 en 64 jaar.⁴²
- Het aantal WW-uitkeringen steeg van 210 in 2022 naar 360 in 2024.⁴³
- Het aantal 18-plussers met risicovolle of problematische schulden daalde van 8% in 2022 naar 5% in 2024.⁴⁴

Armoedebestrijding

Bijstand

In Nederland bestaat al sinds de jaren zestig een vangnet om te voorkomen dat inwoners zonder werk of ander inkomen in armoede vervallen: de bijstand. Deze wet heet sinds 2015 de Participatiewet en is naast inkomensondersteuning erop gericht om mensen aan werk te helpen.⁴⁵ De Intergemeentelijke Sociale Dienst voert deze wet voor Noordwijk uit.

Energiearmoede

Door de oorlog in Oekraïne, de toegenomen wereldwijde vraag naar gas en de verminderde beschikbaarheid van gas uit eigen bodem liepen de energieprijzen in Nederland flink op. Veel huishoudens kwamen hierdoor in de knel. Ter compensatie hiervan kwam het Rijk met verschillende regelingen die door de gemeente werden uitgevoerd.⁴⁶

Gemeentelijke ondersteuning

In aanvulling op de bijstand en regelingen van het Rijk is beleid uitgevoerd om met aanvullende regelingen de meest kwetsbare bewoners te ondersteunen.⁴⁷ Zo werden inwoners actief gewezen op de mogelijkheden van de Doe Mee Regeling en werd de informatievoorziening voor minima uitgebreid. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met de Stichting Leergeld om meer kinderen te bereiken die in armoede opgroeien. De samenwerking met maatschappelijke partners werd verder verstevigd.

Gelijke Kansen Agenda

Op aanbeveling van de gemeenteraad heeft Noordwijk zich aangesloten bij de nationale Gelijke Kansen Alliantie. Het doel hiervan is om meer voor minima te doen. Met extra subsidie konden twee projecten worden gestart: de Praatjesmaker en de Educatieve Coach.⁴⁸ Na evaluatie hiervan in 2024 is besloten om de Educatieve Coach voort te zetten.

Van Limburg Stirum Fonds

Voor mensen die buiten alle regelingen vallen is een samenwerking gestart met de Van Limburg Stirum Stichting. Ook konden mensen terugvallen op de ondersteuning vanuit de kerken. Deze instanties hebben waardevolle ondersteuning kunnen bieden.

Moeite met procedures

Om mensen beter te ondersteunen bij het benutten van de beschikbare hulp is het Meedenkersnetwerk opgericht. Dit netwerk ondersteunt mensen bij het vinden van het juiste loket, gesprekken met de overheid en het invullen van formulieren. De gemeente heeft de afgelopen vier jaar een bijdrage geleverd aan dit netwerk.

Lezen, schrijven en digitale vaardigheden

Laaggeletterdheid belemmert mensen vaak om verder te komen of tijdig hulp te vinden. Samen met andere gemeenten is daarom het Taalpact opgezet.⁴⁹ Dit regionale programma richt zich op het versterken van basistaalvaardigheden bij volwassenen, een vroegtijdige signalering

van taalachterstanden bij kinderen en het versterken van taal in de gezinsomgeving. Het programma besteedt ook aandacht aan het bevorderen van taaltrainingen op de werkvloer, het betrekken van werkgevers en het stimuleren van begrijpelijke communicatie.

Deelname door kinderen aan educatie

Er is geïnvesteerd in het vergroten van het bereik en het verbeteren van de kwaliteit van educatie voor jonge kinderen vóór de basisschool, met speciale aandacht voor kleuters die extra ondersteuning nodig hebben. Een coördinator bij de gemeente zorgt ervoor dat belemmeringen voor deelname worden weggenomen. Verder werkt een adviseur kinderopvang met de kindercentra aan de kwaliteit van de geboden educatie.

Arbeidsparticipatie

Werkcentra Holland Rijnland

In Lisse en Katwijk zijn werkcentra geopend voor inwoners met vragen over leren, werken of hun loopbaan. Het werkcentrum maakt deel uit van de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur Holland Rijnland, waar gemeenten, UWV, werkgeversorganisaties, onderwijs en vakbonden gezamenlijk aan werken.

Jeugdwerkloosheid

Per 1 januari 2026 treedt de wet Van school naar duurzaam werk in werking.⁵⁰ Deze wet verplicht scholen, gemeenten en doorstroompunten om jongeren tot 27 jaar beter te begeleiden naar een opleiding, leerwerktraject of een duurzame baan en hier ook gezamenlijk in op te trekken. Het beleid en de verordeningen zijn hierop aangepast.

Tegenprestatie naar vermogen

In 2022 is het beleid voor de tegenprestatie naar vermogen geëvalueerd. Het blijkt dat het beleid goed werkt: door het toepassen van maatwerk doen meer inwoners mee aan de tegenprestatie en zijn zij ook meestal gemotiveerd. Knelpunten zijn echter het

tekort aan geschikte plekken en de persoonlijke belemmeringen die mensen ervaren. Per 2027 wordt dit onderdeel van de Participatiewet geschrapt.

Schulden

Schuldhulpverlening

Het beleidsplan Schuldhulpverlening is uitgevoerd, met als belangrijkste doel het verkorten van het minnelijke schuldhulpverleningstraject van 36 naar 18 maanden. Hierdoor sluit het traject beter aan bij de gewijzigde Faillissementswet, waarin de wettelijke schuldsanering ook is verkort naar 18 maanden. Deze aanpassing zorgt ervoor dat inwoners met problematische schulden sneller zicht krijgen op een schuldenvrije toekomst.

Get a grip

Er is gestart met een project en een website, die o.a. jongeren helpt beter inzicht in hun financiën te krijgen en daardoor schulden te voorkomen. Jongerenwerk, schuldhulpmaatjes, sociale wijkteams en de Intergemeentelijke Sociale Dienst trekken hierin samen op.

Hersteloperatie Toeslagenaffaire

In 2022 werd de Wet hersteloperatie toeslagen van kracht.⁵¹ De financiële compensatie wordt uitgevoerd door de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen. Gemeenten zorgen voor maatwerkondersteuning op leefgebieden die door de toeslagenaffaire zijn ontwricht. Zo kunnen inwoners door deze affaire problematische schulden hebben opgelopen. De gemeente, de sociale teams en de ISD Bollenstreek hebben samen de uitvoering hiervan ter hand genomen.

Wat nog te doen

- Op basis van de nieuwe rekensystematiek van het Rijk kan de komende periode worden onderzocht hoeveel inwoners op het sociaal minimum leven. Met deze cijfers kan het minimabeleid worden geëvalueerd

- en afgestemd op de plannen van het nieuwe kabinet.
- Een volgende stap in de ontwikkeling van het regionaal werkcentrum is het integreren van de werkgeversdienstverlening en het borgen van de rol van loopbaanadviseurs. Ook kan de pilot 'Doelgroepers in Dienst' bij Provalu geëvalueerd worden.
- Wijzigingen in de Participatiewet in Balans en de Wet van school naar duurzaam werk vragen om lokale aanpassingen van beleid en verordeningen. Dit zal in 2026 en 2027 de nodige aandacht opeisen.⁵²

7. Onderwijs, sport en cultuur

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- Het totaal aantal leerlingen in Noordwijk schommelt in deze schooljaren tussen de 3020 en 3050 en is daarmee vrij constant. In deze jaren zijn er 70 leerlingen geregistreerd als voortijdig schoolverlater, wat neerkomt op 2% van het totaal aantal leerlingen.⁵³
- In deze collegeperiode is 1 nieuw schoolgebouw opgeleverd (Kindcentrum Aan Zee) en werden de voorbereidingen getroffen voor 2 nieuwbouwprojecten (Dependance van De Prinsenhof en De Noordwijkse School) en zijn 3 renovatieprojecten (De Schapendel, Het Duin en De Duinpieper) in voorbereiding.
- Het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijnen (half uur per dag) is in de afgelopen periode gedaald. In de leeftijdsgroep van 18 tot 64 jaar ging het percentage dat wel voldoet van 55% in 2020 naar 50% in 2024. In de leeftijdsgroep 65+ daalde dit percentage van 47% naar 43%.⁵⁴
- Uit een peiling uit 2025 blijkt dat inwoners redelijk tevreden zijn over het culturele aanbod. Het merendeel geeft een waarderingcijfer van 3 of 4 (op een schaal van 5).⁵⁵

Onderwijs

Inclusief onderwijs

In 2023 werd met de introductie van inclusief onderwijs de focus verlegd. Niet langer staat het organiseren van passende ondersteuning per leerling centraal, maar het ontwikkelen van een leeromgeving waarin álle kinderen kunnen deelnemen. Ook kinderen met beperkingen – zo is het streven – moeten naar een gewone school kunnen in de eigen omgeving. Dus minder repareren – met extra ondersteuning individueel helpen – maar meer ontwerp – de school standaard passend maken. Dit vergt een actualisatie van beleid op meerdere taakvelden. Bij de uitvoering hiervan werken gemeenten en onderwijs samen in een regionale werkgroep.⁵⁶

Ontwikkelagenda

Om in samenhang te werken aan inclusiever onderwijs is de Ontwikkelagenda Duin- en Bollenstreek 2024-2028 opgesteld. De agenda concentreert zich op vijf thema's:

1. Welbevinden en preventie;
2. Jeugdhulpverlening in de ondersteuningsstructuur van het onderwijs;
3. Doorgaande lijnen van voorschoolse

opvang tot deelname arbeidsmarkt;

4. Inclusieve onderwijshuisvesting;
5. Leerlingenvervoer.

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer heeft te maken met een tekort aan chauffeurs. Daardoor is het voor de vervoerder lastig om kinderen op tijd op te halen en af te zetten. Om hier verandering in te brengen is dit meegenomen in de aanbesteding en wordt doorlopend gewerkt aan verbetering en strakkere afspraken met de vervoerder.

Onderwijshuisvesting

Actualisatie Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Op basis van prognoses van het aantal leerlingen kan worden ingeschat hoeveel scholen op termijn nodig zijn. In 2024 is het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs in samenwerking met de schoolbesturen geactualiseerd.

Kindcentrum Op Zee

Ter vervanging van de voormalige scholen Wakersduin en Zeehonk is het Kindcentrum Op Zee gebouwd. In 2024 konden de school en de kinderopvang de deuren openen.

De Prinsenhof

Met het schoolbestuur is gewerkt aan een ontwerp voor de nieuwbouw van de dislocatie⁵⁷ van De Prinsenhof. Het gebouw wordt bijna energieneutraal en biedt ruimte voor kinderopvang. Begin 2026 heeft de gemeenteraad het benodigde bouwkrediet beschikbaar gesteld.

De Noordwijkse School

Eind 2024 heeft de gemeenteraad het definitieve ontwerp en het benodigde bouwkrediet vastgesteld voor de vervangende nieuwbouw van De Noordwijkse School. Het plan is opgesteld in samenhang met de ontwikkeling van woningbouw op het aangrenzende DPO-terrein.

Sport

Sportpark Lageweg

Op 25 september 2022 vond de feestelijke opening plaats van het Sportpark Lageweg, thuisbasis van voetbalclub SJC, toerfietsclub TFC en de Noordwijkse Hockey Club. Nog geen maand na de opening ontstond echter grote schade door een storing van de rioolwaterpomp. De ontstane schade is vrijwel volledig door de verzekeraar vergoed.⁵⁸

Zwembad De Schelft

Over schade gesproken: op 14 november 2020 brandde de sporthal De Schelft in Noordwijkerhout vrijwel volledig af.⁵⁹ De technische installaties van het zwembad in De Schelft bleven relatief intact. Op 26 september 2023 besloot de gemeenteraad tot herbouw van alleen het zwembad. De bouw wordt binnenkort voltooid en het zwembad gaat in mei 2026 weer open.⁶⁰

Multifunctionele hal De Schelft

De herbouw van de sporthal was langere tijd onzeker. Eind januari 2022 werd een tijdelijke sporthal in gebruik genomen en het leek erop dat alleen het zwembad herbouwd zou gaan worden. Redenen hiervoor waren de verwachte hoge kosten voor de jaarlijkse exploitatie van de sporthal en de relatief beperkte bezetting.

De kwestie verdeelde de gemeenteraad en leidde op 4 juli 2023 tot de val van de coalitie.⁶¹ Twee jaar later, op 6 juni 2025 haalt een motie tot de bouw van een multifunctionele hal het wel.⁶² In februari 2026 besloot de gemeenteraad bovendien tot verbreding van de hal om hem geschikter te maken voor meer sporten en verenigingen.

Zwemvaardigheden

In een kustplaats is goed kunnen zwemmen belangrijk. Daarom is deelname aan de cursus mui-zwemmen van de Reddingsbrigade Noordwijk binnen het onderwijs gestimuleerd. Ook zijn zogenaamde 'natte' gymnastiekclinics aangeboden aan de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs.

Cultuur

Cultuur in de Kern

De afgelopen periode is cultuurbeleid opgesteld, uitgevoerd en geëvalueerd. Dit beleid richtte zich op het versterken van de lokale cultuursector, amateurkunst en het erfgoed via subsidies en samenwerking. Speerpunten waren de stimulering van verbinding, verlevendiging en zichtbaarheid van kunst in de openbare ruimte. Ook is extra budget vrijgemaakt voor jongeren, cultuureducatie en evenementen.

De Redder, Hurray en de Stalen Silhouetten

Deze drie beelden in de openbare ruimte kennen de meeste inwoners wel. Om ook te vernieuwen konden inwoners meedenken over nieuwe kunst. Het aanbod is verder uitgebreid met nieuwe kunstwerken, zoals Koetillers, Varencirkel, Zittende Vrouw en binnenkort StrekenZicht. Daarnaast konden zij – samen met bezoekers – kunst in de openbare ruimte ervaren tijdens culturele evenementen, zoals de Biënnale. Ook is gewerkt aan initiatieven als de uitbreiding van de Max Liebermannpanelen en de ontwikkeling van diverse audiotours in de openbare ruimte.

Cultuureducatie

We hebben samen met Kunstgebouw, CultuureducatieGroep en de Provincie uitvoering gegeven aan de landelijke regeling "Cultuureducatie met Kwaliteit".⁶³ Leerlingen genoten van de theatervoorstellingen van KijkKunst en bezochten onder meer boerderij Veldzicht, Museum Engelandvaarders en de Ruïne van Teylingen.

Geschiedenis

Inwoners konden het lokale erfgoed beleven tijdens onder andere Open Monumentendag, de Dag van de Noordwijkse Geschiedenis en Klassendag. Dit is onder andere de verdienste van de diverse erfgoedorganisaties die onze gemeente rijk is. Deze hebben met gemeentelijke ondersteuning collecties digitaal toegankelijk gemaakt.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Het doen van vrijwilligerswerk is bevorderd door cursussen voor deskundigheidsbevordering aan te bieden, de vacaturebank te onderhouden, het doen van vergunningsaanvragen te vereenvoudigen en de jaarlijkse vrijwilligersprijzen uit te reiken.

Verenigingen

Verenigingen die door corona in financiële nood zijn gekomen, zijn vanuit het coronanoodfonds ondersteund. Om het hoofd te bieden aan de sterk gestegen energieprijzen zijn verenigingen ook geholpen bij het verduurzamen van hun accommodaties.⁶⁴

In veilige handen

Verenigingen zijn aan de slag gegaan met sociaal onwenselijk gedrag. Zij zijn actief begeleid bij het ontwikkelen van gedragscodes, meldroutes en VOG-afspraken. Met deze aanpak is bereikt dat inmiddels 80% van de verenigingen beschikt over een beleidsplan Sociale

Veiligheid. Een sportpedagoog heeft via het Sportakkoord twee grote verenigingen geholpen om de pedagogische kennis van trainers en begeleiders up to date te brengen.

Wat nog te doen?

- Er loopt een traject om nieuw onderwijsbeleid op te stellen dat uitvoering geeft aan de ambities op het gebied van inclusief onderwijs en het leggen van een stevige basis voor de jeugd.
- De uitvoering van het leerlingenvervoer kan verder verbeterd worden met de invoering van een andere manier van factureren, betere monitoring van de effecten van wijzigingen in het klachtenmanagementsysteem, met de doorontwikkeling van de klankbordgroep met actieve betrokkenheid van scholen naast ouders en de inzet van een contractmanager voor bewaking van afspraken, structurele terugkoppeling en het doorvertalen van verbeterkansen naar de praktijk.
- De financiële kaders behorend bij de planning van de onderwijshuisvesting moeten nog geactualiseerd worden. De gemeentelijke toetsing op de bouw door de scholen kan verder versterkt worden.
- Met de Mountainbikers worden gesprekken gevoerd over een interessante locatie voor een skillspark, een eventueel clubhuis en een pumptrackbaan.
- Er wordt een nieuwe beleidsnota Kunst en Cultuur opgesteld.
- De procedures voor vrijwillige initiatieven kunnen verder vereenvoudigd of gefaciliteerd worden.
- De bouw van de multifunctionele hal De Schelft moet worden voorbereid en uitgevoerd.

8. Jeugd, welzijn en gezondheid

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- Het percentage jongeren dat vaak stress ervaart steeg van 41% in 2021 naar 53% in 2023.⁶⁵
- Het percentage jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar met jeugdhulp steeg tussen 2022 en 2024 van 11,4% naar 13,1%.⁶⁶
- Het middelengebruik onder jongeren is de afgelopen jaren toegenomen. Vooral vaperen is populair. In 2023 gaf 32% van de jongeren aan ooit gevaperd te hebben, ten opzichte van 25% in 2019.⁶⁷
- Het aantal geregistreerde mantelzorgers groeide tussen 2022 en 2025 van 1.792 naar 1.943.⁶⁸
- In 2024 en 2025 zijn 682 valrisicotesten afgenomen. Dit heeft geresulteerd in 59 afgeronde interventies.⁶⁹
- De hulpbehoefte onder 65-plussers is toegenomen. In 2020 gaf 10% aan behoefte te hebben aan (meer) hulp; in 2024 was dit percentage gestegen naar 23%.⁷⁰
- In 2022 werden 806 enkele ritjes verzorgd door de 21 vrijwillige chauffeurs van Automaatje. In 2025 is dat aantal gegroeid naar 2.167 ritten door 49 vrijwillige chauffeurs.⁷¹

Jeugd

Hervorming jeugdhulp

De afgelopen periode stegen de kosten voor jeugdhulp aanzienlijk.⁷² Bovendien zijn de kosten hoger dan de inkomsten die hiervoor van het Rijk worden ontvangen. In aansluiting op de nationale Hervormingsagenda Jeugd zijn hierop de volgende acties ondernomen.

Serviceorganisatie Zorg

Per januari 2023 startte deze organisatie als opvolger van de Tijdelijke Werkorganisatie Jeugdhulp Holland Rijnland. De organisatie regelt namens 13 gemeenten in de regio Holland Rijnland de contracten en betalingen van specialistische jeugdhulp.

Taskforce Jeugd

Binnen het samenwerkingsverband Holland Rijnland kopen de gemeenten de gespecialiseerde jeugdhulp gezamenlijk in. Deze benadering is door een taskforce zorgvuldig onderzocht en dat heeft de nodige verbeterpunten opgeleverd, evenals een stappenplan voor het vervolg. Er is gekozen voor een pakket aan maatregelen waarmee de organisatie robuuster kan worden, gemeenten meer de regie naar zich toetrekken en

hulpvragen meer aan de basis opgelost kunnen worden.

Stevige sociaal-pedagogische basis

Om de vraag naar specialistische jeugdhulp te kunnen afschalen is het belangrijk om een stevige basis te hebben van professionele lokale voorzieningen waar ouders en kinderen naar verwezen kunnen worden. Hiertoe is een plan opgesteld dat zich richt op de jeugd zelf, de ouders, school en de sociale teams.⁷³

Wachttijden jeugdhulp

Met jeugdhulpaanbieders zijn de knelpunten geanalyseerd die voor wachtlijsten zorgen in de jeugdhulp. Om gezamenlijk te werken aan passende en betaalbare jeugdhulp voor de jongeren die dit het meest nodig hebben is een overlegorgaan opgericht. De sociale wijkteams screenen de wachtlijst doorlopend op urgentie. De praktijkondersteuners jeugd verzorgen bij huisartspraktijken een zorgvuldiger screening van hulpvragen.

Middelengebruik

Een rioolwateronderzoek uit 2022 heeft inzicht gegeven in de omvang van het

gebruik van zes soorten drugs en alcohol in de gemeente. Met campagnes als “Zien drinken, doet drinken” en “Nix18” is getracht om jongeren bewuster te maken van de schadelijke gevolgen van middelengebruik. Verder is ingezet op gezonder aanbod in kantines op scholen en sportverenigingen.

Welzijn

Eenzaamheid

In 2023 is het eenzaamheidsbeleid geëvalueerd. Naar aanleiding daarvan is nieuw beleid opgesteld. In dit kader zijn onder meer het eerste Thuishuis van Noordwijk, de Thuisbus, de plaatsing van bankjes als ontmoetingsplekken en de Wegwijzer Leef Mee gerealiseerd. Ook is het vervoersconcept Automaatje gefaciliteerd en de vorming van een lokale coalitie tegen eenzaamheid begeleid. Ontmoetingsactiviteiten als Met je hart, Kerstengel, Resto VanHarte, OntmoEten en Join Us zijn gecontinueerd.

Extraatje voor je welzijn

Het welbevinden van sommige mensen heeft aanzienlijk geleden onder de strikte coronamaatregelen die langere tijd van kracht waren. Deze groep is ondersteund met activiteiten als mindfulness- en hardlooptrainingen. Deze konden met een subsidie van het Rijk tegen een lager tarief worden aangeboden.

Duinpan

Samen met de Zilkse verenigingen die het gebouw het meest gebruiken, is een plan opgesteld voor buurtcentrum De Duinpan in De Zilk. Doel daarbij was om de buurthuisfunctie ervan te versterken. Speciale aandacht is hierbij uitgegaan naar een welkomstcultuur, lagere prijzen en een gecombineerde exploitatie met de inzet van vrijwilligers.

Mantelzorg

Elk jaar ontvangen circa 1.100 mantelzorgers een waardering van de gemeente voor hun inzet. Ongeveer 260 mantelzorgers maken jaarlijks gebruik van de Zorgpauze. Om het lotgenotencontact

onder mantelzorgers te bevorderen zijn meerdere gespreksgroepen opgezet.

NoordwijkPas

Sinds 2016 werden verschillende gemeentelijke regelingen via een lokale betaalpas aan inwoners toegekend. Door het faillissement van het bedrijf Groupcard kwamen deze regelingen in de zomer van 2025 tijdelijk stil te liggen. De tegoeden zijn daarna uitbetaald aan de betrokkenen. Voor de inwoners met een cadeaukaart is door de lokale ondernemers een omruilactie opgezet.

Vervoer met hulp van vrijwilligers

Om de mobiliteit van inwoners te bevorderen via de inzet van vrijwilligers zijn meerdere projecten gestart of gecontinueerd. Dit zijn de Fietsmaatjes in Noordwijk, Noordwijkerhout en De Zilk, de TukTuk's van Marente en Topaz in Noordwijk en Noordwijkerhout en Automaatje.

Leven lang leren

De oprichting van een Volksuniversiteit is gefaciliteerd en deze heeft een cursusaanbod opgesteld. Het Informatiepunt Digitale Overheid bij de Bibliotheek helpt met informatie en cursussen mensen op weg in de digitale wereld.

Gezondheid

Leefstijlakkord

Gezonder leven is voor iedereen een uitdaging in een wereld vol verleidingen. Met een subsidieregeling voor projecten die gericht zijn op bewegen, ontmoeten en gezonde voeding stimuleerde de gemeente de onderlinge samenwerking tussen 50 organisaties uit de sport-, onderwijs-, welzijns- en cultuursector. In 2025 werd daarbij de focus verlegd van gedrag naar omgeving. Naast wilskracht kunnen een gezonde leefomgeving en uitnodigende beweegplekken gezond leven stimuleren.⁷⁴

Kansrijke start

De eerste 1000 levensdagen zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller van zowel fysieke als mentale problemen op latere leeftijd. In 2023 is daarom gestart met centering pregnancy, een vorm van groepsgerichte verloskundigenzorg.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Dit plan van aanpak richt zich op de gezondheid van inwoners. De focus ligt hierbij op mentale gezondheid, huisartsenbezoek en vitaal ouder worden. Met dit programma van het Rijk is circa € 2,6 miljoen aan (deels extra) middelen voor preventie ingezet.

Valpreventie

Jaarlijks belanden veel ouderen na een val op de eerste hulp. Zij hebben nadien vaak blijvend zorg nodig. Met een risicotest, beweegactiviteiten en specifieke cursussen voor mensen met een hoog valrisico kan dit scenario worden voorkomen.⁷⁵ De gemeente heeft de benodigde samenwerking met huisartsen, fysiotherapeuten, Sportbedrijf en zorgverzekeraars in 2024 tot stand gebracht.⁷⁶

Wat nog te doen?

- De herijking van de regionale visie op gespecialiseerde jeugdhulp en de bijbehorende verordening jeugdhulp bevinden zich in een vergevorderd stadium. Daarna kan het werken met beschikkingen worden toegepast. Dit stelt de gemeente in staat om de hoeveelheid en de duur van hulp en ondersteuning meer af te kaderen.
- Nu de NoordwijkPas is weggefallen kan een online webshop uitkomst bieden. Het onderbrengen van de verschillende regelingen voor mantelzorgers, minima en welzijn vraagt nadere implementatie.
- Naast een stevige sociaal-pedagogische basis voor de jeugd is er ook gewerkt aan een sociale basis voor volwassenen. Deze visie kan nader uitgewerkt en toegepast worden.
- Na het Integraal Zorg Akkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord, is het Rijk met het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord gekomen. Doel hiervan is om het arbeidsmarkttekort in de zorg te verlagen en een gelijkwaardiger toegang tot passende zorg te bewerkstelligen. Van de gemeente vraagt dit een nadere inzet op preventieve voorzieningen.
- De TukTuk-pilot in de kernen Noordwijk Binnen en Noordwijk aan Zee moet nog geëvalueerd worden.

9. Leefomgeving, natuur en ruimtelijke inrichting

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- Het aantal laadpalen is gegroeid van (naar schatting) 75 in 2022 naar 157 in 2025.
- Het aantal verkeersslachtoffers in de gemeente Noordwijk bedroeg in 2022 153, in 2023 173, in 2024 156 en in 2025 136.⁷⁷
- Het autobezit van particulieren steeg in de periode van 2022 tot 2025 van 21.286 motorvoertuigen naar 22.503. Omgerekend per 1.000 inwoners is het aantal personenauto's van particulieren daarmee hoger dan het Nederlands gemiddelde.⁷⁸
- Het volume van het gescheiden afval daalde van 192 kg (exclusief 21 kg grof restafval) per inwoner per jaar in 2022 naar 156 kg (exclusief 25,71 kg grof restafval) in 2025. Op 68 locaties staan GFT-containers voor hoogbouw.⁷⁹

Leefomgeving

Opknapbeurten

De wijk Zeeburg heeft evenals de Scheveningsestraat, de Herenweg (Noordwijkerhout) en de rotonde Langelaan-Gooweg een grondige renovatie ondergaan. Ook is de gehele Langelaan vernieuwd. Vanwege de problemen met opkomend grondwater is onder de Parallelboulevard op 6 meter diepte een innovatief infiltratieriool aangelegd. De Grent, het Picképlein en het Wantveld zijn vernieuwd.⁸⁰

LED-verlichting

De openbare verlichting is verduurzaamd door het vervangen van de armaturen en lampen door energiezuinige LED-verlichting. Op deze wijze zijn ieder jaar meerdere wijken en straten aangepakt.

Tegelwippen

Veel tuinen zijn tegenwoordig volledig versteend. Lekker onderhoudsarm. Maar het bemoeilijkt wel de afvoer van hemelwater. In 2022 en 2024 is daarom deelgenomen aan het NK Tegelwippen, met 3.251 verwijderde tegels als resultaat. De gemeente past zelf waar mogelijk waterdoorlatende verharding toe.⁸¹

Meer bomen

Een groene leefomgeving heeft tal van gezondheidsvoordelen. Daarom konden inwoners meedenken over de plaatsing van extra bomen. In totaal zijn 315 ideeën

aangedragen. Na beoordeling is begonnen met de aanplant van 800 bomen.⁸²

Mobiliteit

Mobiliteitsagenda

De gemeenteraad heeft na een intensief participatietraject de Mobiliteitsagenda 2040 vastgesteld. Deze richt zich op bereikbaarheid en veilige, duurzame mobiliteit. Het plan omvat maatregelen voor fietsers, voetgangers en openbaar vervoer, met aandacht voor klimaat en leefbaarheid. De eerste maatregelen die uit de Mobiliteitsagenda voortvloeien staan gepland voor 2026.

Op de fiets

Het fietsbeleid is geactualiseerd via het Fietsplan Noordwijk 2022 en de uitvoering daarvan is in gang gezet. Ook zijn verschillende delen van de doorfietsroute tussen Noordwijk en De Zilk verbeterd.

Elektrische infrastructuur

Er zijn stappen gezet om de laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen verder uit te breiden. Zo is in 2023 en 2025 een plankaart voor strategische laadpalen vastgesteld, zijn in samenwerking met exploitanten locaties voor laadpalen uitgevraagd en plekken voor het opladen van elektrische fietsen aangelegd.

Openbaar vervoer

Voor de Hoogwaardige Openbaar Vervoer-verbinding Noordwijk – Schiphol zijn in de

kern Noordwijk de haltes voor deze verbinding gerealiseerd. In het kader van de nieuwe OV-concessie Zuid-Holland Noord zijn door Qbuzz meer dienstregelingen van en naar de gemeente Noordwijk geïmplementeerd. De nabijgelegen stations (Hillegom, Voorhout, Sassenheim en Leiden) worden vanuit de gemeente Noordwijk nu vaker en sneller bereikt met het openbaar vervoer. De kwaliteit van het openbaar vervoer van en naar onze gemeente is hiermee sterk verbeterd.

Parkeren

Parkeercapaciteit

De parkeercapaciteit in Noordwijk is verder uitgebreid met een tijdelijke parkeerlocatie aan de Schoolstraat en de aankoop van de Casino-parkeergarage aan de Oude Zeeweg. Het aantal parkeervoorzieningen is voor de hele gemeente in kaart gebracht en parkeervergunningen zijn gedigitaliseerd. De parkeernorm voor de sociale sector bij gestapelde woningen is aangepast.

Verkeersveiligheid

Knelpunten

Bij een aantal knelpunten is de verkeerssituatie aangepast. Voor de kruising Duinweg - Nieuwe Zeeweg - Prins Hendrikweg is een ontwerp gemaakt. In voorbereiding op de renovatie van de Duinweg is de Weteringkade aangepast. Op verzoek van bewoners zijn verschillende maatregelen uitgevoerd om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Fietsers voorrang

Landelijk hebben fietsers voorrang op rotondes binnen de bebouwde kom. Dat is dan ook in bijna alle Nederlandse gemeenten van toepassing. Noordwijk liep daarin wat achter, maar zes jaar geleden is deze voorrangsregel ook in onze gemeente ingevoerd. Omdat mensen hieraan moesten wennen bleek dit regelmatig tot (bijna) ongelukken te leiden. Noordwijk staat in de top 3 van de minst fietsveilige gemeenten van Nederland.⁸³ Dit komt mede door het grote

aantal toeristen dat jaarlijks Noordwijk bezoekt. Met een campagne is hier extra aandacht voor gevraagd.⁸⁴

Afval

Grondstoffenplan

Er is uitvoering gegeven aan het grondstoffenplan (voormalig afvalbeleid) door het opstarten van de huis-aan-huis inzameling van oud papier, PBD en GFT. Hiervoor zijn perscontainers voor PBD aangelegd en is de inzameling van GFT bij hoogbouw geëvalueerd.

PBD moet anders

Het ophangstelsel van PBD-zakken aan lantaarnpalen is geëvalueerd en wordt herzien. In de nieuwe benadering vindt inzameling plaats via minicontainers.

Bevordering afvalscheiding

De afvalcoach heeft met communicatiecampagnes inwoners meer bewust gemaakt van het belang van afvalscheiding.

Zwerfafval

Om de hoeveelheid zwerfafval te verminderen zijn drie bronnen van zwerfafval aangepakt: peuken, flesjes en blikjes en overvolle prullenbakken. Hiertoe zijn peukenbakken, peukentegels, statiegeldbakken en 'slimme' prullenbakken geplaatst.⁸⁵ Bij deze laatste oplossing wordt gebruikt gemaakt van sensoren die meten hoe vol de bakken zijn en vervolgens de beheerder informeren.

Uitbreiding milieustraat

Naast de milieustraat aan de Walserij 11 in Noordwijkerhout maakt Noordwijk gebruik van de milieustraat in Katwijk. Hier is door de stijging van het aantal inwoners in deze gemeente echter een capaciteitsprobleem ontstaan. Daarom wordt onderzocht of de locatie aan de Walserij kan worden uitgebreid.

Energietransitie

In het bedrijfsleven

Om het bedrijfsleven te ondersteunen bij energietransitievraagstukken is samen met Hillegom, Lisse en Teylingen de pilot

Transitieloket Bollenstreek opgezet en ook weer gestopt. Noordwijk heeft met de opgedane kennis speciaal voor het bedrijfsleven de doorlopende campagne “helpen voor handhaven” ontwikkeld. Inmiddels zijn meer dan 300 bedrijven van gratis advies voorzien over mogelijke energiemaatregelen en lopen er ook meerdere onderzoekstrajecten om te komen tot energiehub op enkele bedrijventerreinen.

Warmtenet

Er is een verkenning gestart naar benutting van aardwarmte en het opzetten van een warmtetransportnetwerk. Om de mogelijkheden hiervan te onderzoeken en nader uit te werken is met de initiatiefnemers, de overige gemeenten in de Bollenstreek en de corporaties een intentieovereenkomst gesloten. Daarnaast hebben de Bollengemeenten een bestuursconvenant overeengekomen dat eveneens gericht is op onderzoek. Met de vaststelling van de startnotitie ligt er een kader voor zowel het proces als toekomstige besluitvormingsmomenten.

Netcongestie

Op steeds meer plekken in Nederland is de capaciteit van het elektriciteitsnet onvoldoende. Dat komt enerzijds door een groeiende vraag naar stroom en anderzijds door een groter aanbod aan elektriciteit uit zon en wind. Dit veroorzaakt files op het stroomnet.⁸⁶ Met de netwerkbeheerder is gezocht naar oplossingen. De plaatsing van een onderstation op het terrein van kinderboerderij 't Schaapsherdertje kreeg

onvoldoende steun van de gemeenteraad. Wel wees de gemeenteraad begin 2026 twee mogelijke alternatieve locaties aan.

Wat nog te doen

- De aanpassingen aan de kruising Langeveldeweg–Zanderij worden in 2026 uitgevoerd.
- Het onderzoek naar de inpasbaarheid van een voetpad langs de Gooweg is gestart.
- Fietspaden die als doorfietsroute dienen tussen Katwijk en De Zilk kunnen verder worden verbreed en verbeterd.
- Het parkeerterrein bij de Duindamseslag wordt in het voorjaar van 2026 ingericht voor betaald parkeren.
- De kadernota parkeren en bijbehorende parkeernormen kunnen worden geactualiseerd.
- Er kan een structurele oplossing worden gezocht voor de opstapplaats van de Beach Shuttle, waarmee de bezoekerslogistiek op drukke momenten wordt verbeterd.
- De twee locaties die nu zijn aangedragen voor een onderstation moeten nader worden onderzocht.
- Het aantal ‘slimme’ prullenbakken kan worden uitgebreid.
- Er kan uitvoering worden gegeven aan de Mobiliteitsagenda 2040, o.a. met de reconstructie van de kruising Duinweg/Nieuwe Zeeweg.
- Voor het Programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport moet een uitvoeringsprogramma worden opgesteld.

10. Financiën

Wat er veranderde tussen 2022 en 2026

- Jaarresultaat 2022 + € 11 miljoen.⁸⁷
- Jaarresultaat 2023 + € 3,5 miljoen.⁸⁸
- Jaarresultaat 2024 + € 3,9 miljoen.⁸⁹
- De stukken met het jaarresultaat over 2025 zijn nog in voorbereiding.

Financiële ontwikkelingen

Externe factoren en omstandigheden

Ondernemers, inwoners, maatschappelijke organisaties en wij als gemeente zijn de afgelopen jaren onder andere geconfronteerd met de na-ijlende effecten van de coronacrisis, de oorlog in Oekraïne en de situatie in het Midden-Oosten. Ook zaken zoals oplopende inflatie- en rentetarieven, krapte op de arbeidsmarkt en de onrust over de haalbaarheid van de energietransitie en gestelde klimaatdoelen speelden een belangrijke rol.

Lastenverlichting

Aan het begin van de collegeperiode is gekozen voor het verlagen van de woonlasten door middel van een tijdelijke OZB-compensatie voor woningeigenaren. In de periode 2023–2025 werd jaarlijks € 1.125.000 teruggegeven via een gerichte korting op de OZB-aanslag. Hiermee worden woningeigenaren ontzien in de woonlasten. Deze lastenverlichting is gedekt uit de algemene middelen.

Onzekerheid gemeentefonds

Net als andere gemeenten is de gemeente Noordwijk voor een belangrijk deel van haar inkomsten afhankelijk van het Gemeentefonds van het Rijk. Een systeemwijziging binnen dit fonds, zorgde ervoor dat gemeenten in 2026 plotseling veel minder inkomsten zouden hebben.⁹⁰ De verwachting was dat veel gemeenten hierdoor in de rode cijfers zouden belanden.⁹¹ Daarom werd 2026 ook wel bestempeld als 'ravijnjaar'.

Begroting sluit met moeite na ingrepen

Na stevig aandringen van onder andere de Vereniging van Nederlandse Gemeenten

heeft het Rijk begin 2025 extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd. Hierdoor is het verwachte financiële tekort voor 2026 verkleind. Waar eerder werd gevreesd voor een 'ravijnjaar', is het vooruitzicht bijgesteld: het financiële gat is minder diep, maar zeker niet verdwenen. De extra bijdrage van het Rijk is bovendien tijdelijk. Het uitgangspunt is dat gemeenten in de toekomst zelf weer financieel in balans komen, onder meer doordat maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd leiden tot lagere kosten voor jeugdhulp. In Noordwijk is het evenwicht vooralsnog bereikt door een combinatie van bezuinigingen en belastingmaatregelen. Deze oplossing kent nog onzekerheden, onder meer door de herverdeling van het gemeentefonds en nog in te vullen taakstelling op subsidies.

Anticiperen

Om zich voor te bereiden op de verlaging van de bijdrage uit het Gemeentefonds heeft de gemeente diverse bezuinigingsmaatregelen getroffen.⁹² Waar mogelijk is de begroting scherper gemaakt door overbodige ruimte weg te halen.

Doelmatigheid subsidies

Daarnaast is in dit kader onderzoek gedaan naar de doelmatigheid van de subsidies die door de gemeente worden verleend. Met deze subsidies worden tal van verenigingen en organisaties financieel ondersteund. Uit het onderzoek komt naar voren dat kleine subsidies (tot €20.000) buiten beschouwing kunnen blijven en dat grotere subsidies op meerdere criteria beoordeeld moeten worden.⁹³

Verantwoording

Planning- en controlcyclus

Elk jaar is de zogenaamde planning- en controlcyclus doorlopen. Daarbij wordt een begroting voor meerdere jaren opgesteld, worden in het voor- en najaar afwijkingen op deze begroting gerapporteerd en wordt het jaar afgesloten met een jaarrekening en jaarverslag.

Begrijpelijke planning- en control documenten

Samen met de auditcommissie van de raad is een traject doorlopen om de documenten van de planning- en controlcyclus begrijpelijker te maken.

Rechtmatigheid

De gemeentelijke accountant controleert de jaarrekening en brengt daarover advies uit. In de afgelopen jaren is de jaarrekening zonder uitzondering goedgekeurd. Vanaf 2024 heeft het college de rechtmatigheidsverklaring bij de jaarstukken afgegeven en daarmee direct verantwoording afgelegd aan de raad.⁹⁴

Resultaten

Najaarsnota

Ter verbetering van het financiële beheer is de nadruk meer bij de najaarsnota gelegd. Hierin zijn proactief budgetafwijkingen opgenomen. Dit zorgde voor minder (onverwachte) mutaties in de jaarstukken.

Positieve resultaten

De afgelopen jaren lieten positieve resultaten zien. Deze overschotten waren veelal incidenteel van aard. Te denken valt hierbij aan enkele financiële meevallers waaronder een hogere

uitkering voor asiel en migratie, uitgestelde investeringen en niet bestede rijksvergoedingen. Daar waar sprake was van blijvende effecten, werden deze opgenomen in de daaropvolgende Perspectiefnota en Programmabegroting.

Het eigen vermogen

De ontwikkelingen van het eigen vermogen (reserves) en het weerstandsvermogen worden continue gemonitord en in beeld gebracht. De ontwikkeling van het eigen vermogen wordt in de begroting-en-jaarrekening-in-één-oogopslag weergegeven en expliciet benoemd in de daarbij behorende raadsbesluiten. Hiernaast worden de risico's goed in beeld gebracht. Tweemaal per jaar vindt hierop een analyse plaats. Gebleken is dat afgelopen jaren de weerstandscapaciteit (financiële buffer om risico's op te vangen) ruim voldoende was op de algemene dienst en het grondbedrijf. Er blijft kritisch gekeken worden naar de toekomstige ontwikkelingen op dit gebied.

Wat nog te doen

- Blijvend borgen dat structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten
- Zorgen voor een duurzaam sluitende meerjarenbegroting
- Verdere verbetering van transparante en toegankelijke informatie over gemeentelijke inkomsten en uitgaven (interactieve begroting)
- Doorontwikkelen en actualiseren van meerjarenbeheerplannen voor onderhoud en vervanging
- Strikt blijven in het principe dat meevallers niet worden ingezet voor structurele extra uitgaven.

Tot slot

Hoe ver zijn we gekomen?

Coalitieakkoord

In het begin van deze raads- en collegeperiode zijn de ambities van de toenmalige coalitie van VVD, Partij voor de Inwoners, CDA en Lijst Salman vastgelegd in het [Coalitieakkoord Recht zo die gaat; de inwoner als loods van het gemeentebestuur 2022-2026](#).

Raadsagenda

Na de val van deze coalitie in de zomer van 2023 is een [raadsagenda](#) vastgesteld.⁹⁵ Omdat dit document de meest recente afspraken bevat, hanteren wij de raadsagenda om verantwoording af te leggen over deze collegeperiode.

Overzicht

Hieronder lopen we de raadsagenda af en geven we per punt een toelichting op de status. Hiermee krijgt u een overzicht van de realisatie van onze ambities. Waar passend is een verwijzing opgenomen naar een nadere toelichting elders in deze terugblik.

Thema	Actiepunten	Status en toelichting
Zorg voor wonen	a. We handhaven de huidige woonruimteverdeling van 30/40/30, inclusief de opgenomen excepties (uitzonderingen) in de woonvisie en zetten extra inzet in op bouwprojecten uit de woningplanlijst.	Gerealiseerd. Zie ook H1. Wonen onder de kopjes In ontwikkeling; Middeldure huurwoningen en Betaalbare koopwoningen.
	b. Onverminderde inzet om (op middellange termijn) woningbouw te realiseren in het verrommelde Achterweg-gebied en de Pilarenlaan conform de woonruimteverdeling, waarbij we op korte termijn kijken naar de ontwikkeling van flexwoningen (maximaal 15 jaar). We realiseren (flex)woningen voor brede doelgroepen, met name voor spoedzoekers, jonge mensen uit Noordwijk en voor arbeidsmigranten die werkzaam zijn in de gemeente Noordwijk.	De inzet is geleverd, maar woningbouw is nog niet gerealiseerd. Zowel de Achterweg als de Pilarenlaan zijn aangewezen als woonzoekgebied. Zie ook H1. Wonen onder het kopje Doelgroepen en H3. Migratie, asiel en integratie onder het kopje Huisvesting.
	c. We blijven voortvarend inzetten op de realisatie van lopende bouwprojecten als Bavo, Offem Zuid, het Zilt, Bronsgeest en Achmea en de ontwikkeling van het Jan Kroonsplein voor betaalbare woningen specifiek in Noordwijk aan Zee.	Gerealiseerd. Zie ook H1. Wonen onder de kopjes Offem Zuid; Landgoed in den Houte; Bronsgeest.
	d. Bij het toewijzen van woningen maken we maximaal gebruik van de mogelijkheden van lokaal maatwerk.	Gerealiseerd. Zie ook H1. Wonen onder het kopje 1. Doelgroepen.

	e. We staan positief tegenover het toevoegen van appartementen voor senioren rondom dorpscentra en voorzieningen.	Gerealiseerd. Zie ook H1. Wonen onder het kopje Doorstroommakelaar; en Visie.
Sociaal nabij	a. We blijven onze mantelzorgers ondersteunen en stimuleren initiatieven om eenzaamheid tegen te gaan.	Gerealiseerd in samenwerking met Welzijn Noordwijk en andere partners. Zie ook H8. Jeugd, welzijn en gezondheid onder de kopjes Eenzaamheid en Mantelzorg.
	b. Wij continueren de gesprekken met de klankbordgroep van ouders over de kwaliteit van dienstverlening van het leerlingenvervoer, houden de aanbieder aan de gemaakte afspraken en streven naar continue verbetering van de dienstverlening. We vragen het college in de voorbereiding van een volgende aanbesteding het criterium kwaliteit zwaarder mee te laten wegen.	Doorlopend. De klankbordgroep van ouders, komt vier keer per schooljaar bijeen. Zie ook H7. Onderwijs, Sport en Cultuur onder het kopje Leerlingenvervoer.
	c. We zetten in op het verkorten van de wachtlijsten in de Jeugdhulp.	In uitvoering. Er zijn belangrijke stappen gezet, maar deze moeten hun beslag nog krijgen. Zie ook H8. Jeugd, welzijn en gezondheid onder het kopje Wachttijden jeugdhulp en Stevige sociaal-pedagogische basis.
Onderwijs	a. We realiseren de Noordwijkse school en dependance Prinsenhof.	De eerste is in uitvoering en de tweede in voorbereiding. Zie ook H7. Onderwijs, Sport en Cultuur onder het kopje De Noordwijkse School en De Prinsenhof.
Parkeren en flaneren	a. We ontwikkelen een parkeervisie voor de Koningin Wilhelmina Boulevard, waarbij rekening wordt gehouden met zomer- en winterseizoen, 'flaneren en parkeren'. We staan positief tegenover parkeeroplossingen onder het Vuurtorenplein en in het duin.	Uitgesteld. De integrale herziening van het parkeerbeleid staat gepland voor 2026/2027. Zie ook H9. Leefomgeving, natuur en ruimtelijke inrichting onder de kopjes Mobiliteitsagenda 2040 en Parkeercapaciteit.

Regionale inzet en mobiliteit	a. De noordelijke ontsluiting en zuidelijke corridor blijven bestuurlijke focuspunten.	Gerealiseerd met het project Maatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek / Haarlemmermeer en deelname aan het project Leefbaarheidsstudie Corridor N206. Zie ook H9. Leefomgeving, natuur en ruimtelijke inrichting onder het kopje Mobiliteitsagenda 2040.
Natuur, groen en recreatie (gezond en energiek)	a. We geven uitvoering aan het beheerplan Groen.	Doorlopend. Zie ook H9. Leefomgeving, natuur en ruimtelijke inrichting onder het kopje Meer bomen.
	b. We analyseren welke effecten de veranderende weersomstandigheden hebben voor het duurzaam onderhoud en beheer van groen. Bij het planten van nieuw groen zorgen we voor de juiste boom op de juiste plaats en we zorgen voor voldoende onderhoud en beheer direct na het planten.	Doorlopend. Zie ook H9. Leefomgeving, natuur en ruimtelijke inrichting onder de kopjes Opknapbeurten, Tegelwippen en Meer bomen.
	c. We stellen participatiebeleid vast voor groenaanplant in wijken.	Gerealiseerd. Bij grotere renovaties van plantvakken wordt participatie toegepast. Zie ook H9. Leefomgeving, natuur en ruimtelijke inrichting onder het kopje Meer bomen.
Duurzaamheid waaronder energietransitie	a. De eerste verkenningen op het punt van geothermie zijn veelbelovend. Daarom zetten we bestuurlijk samen met marktpartijen en buurgemeenten het gestarte haalbaarheidsonderzoek voort.	Gerealiseerd, het onderzoek wordt binnenkort aan de raad voorgelegd. Zie ook H9. Leefomgeving, natuur en ruimtelijke inrichting onder het kopje Warmtenet.
	b. Windenergie: We willen geen windturbines in ons buitengebied. Echter, zo lang de huidige maritieme windturbineparken voor onze kust in gebruik zijn, zetten wij ons in om één of enkele windturbines extra op zee te plaatsen voor onze lokale energiebehoefte. Hiervoor starten we een lobby.	In uitvoering. Er is een lobby opgestart voor windturbines op zee.

	c. We onderzoeken de mogelijkheden van waterstof voor de gemeente, waarbij we eventueel gebruik kunnen maken van de huidige ondergrondse infrastructuur.	In uitvoering. Het onderzoek wordt samen met onder meer het ministerie van Klimaat en Groene Groei uitgevoerd en loopt de komende jaren nog.
	d. Bij nieuwe vormen van energie stimuleren en ondersteunen we waar mogelijk coöperatievorming en mede-eigenaarschap van inwoners en organisaties uit Noordwijk.	In uitvoering. Er zijn meerdere bijeenkomsten georganiseerd met inwoners over de mogelijkheden tot het oprichten van energie-gemeenschappen. Ook met bedrijventerreinen zijn gesprekken gestart over het slimmer omgaan met en het delen van energie.
	e. Bij zonne-energie richten we ons in eerste instantie op zon-op-dak, waarbij met name ook naar grotere locaties (zoals boven parkeerlocaties) kan worden gekeken.	In uitvoering. Hiervoor voeren we periodiek onderzoeken uit om de onbenutte potentie te vinden waarna we gericht ondersteunen bij de nodige stappen richting het plaatsen van zonnepanelen.
Focus op economie	a. We herijken de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG).	Gerealiseerd met het opstellen van het programma Landelijk Gebied Duurzame Greenport. Zie ook H1. Wonen onder het kopje Landelijk gebied.
	b. We starten deze periode met de uitbreiding van het bedrijventerrein Gravendam om tegemoet te komen aan de toegenomen vraag naar en huidige tekorten aan bedrijfspercelen. De inzet is daarbij om vanaf de start van de ontwikkeling een volwaardige tweede gebiedsontsluiting te hebben via de 'Belgische rotonde'.	In uitvoering. De haalbaarheid van de uitbreiding wordt samen met de (grootste) grondeigenaar onderzocht. Op korte termijn worden alle grondeigenaren betrokken om de ontwikkeling verder te brengen. Zie ook H4. Economie, Strand en Toerisme onder het kopje Bedrijvigheid.
	c. We geven een vervolg aan onze Retailvisie om onze levendige dorpscentra te versterken.	Gerealiseerd. Zie ook H4. Economie, Strand en Toerisme onder het kopje Retail- en horecavisie.

Doe mee (participatie & communicatie)	a. Per wijk wordt gewerkt met een wijkambassadeur.	Niet gerealiseerd omdat in de praktijk bleek dat de wijkverenigingen hiervoor een betere en al bestaande structuur vormen.
	b. Participatie bij initiatieven uit de samenleving (de gemeente als deelnemer) en participatie in het kader van de omgevingswet (gemeente als toetser van het initiatief) werken we uit.	Gerealiseerd met de nota overheidsparticipatie en een handreiking op participatie in de Omgevingswet. Zie ook H3. Betrouwbare, transparante en responsieve overheid onder het kopje Professionalisering.
	c. We verankeren het Noordwijks referendum in onze nota 'Inwonersparticipatie'.	Gerealiseerd met de vaststelling van de Referendumverordening.
Sport en cultuur	a. Evenementenvergunningen moeten eenvoudig aangevraagd kunnen worden. We ondersteunen initiatiefnemers met contacten en vergunningsaanvragen. De gemeente zet de evenementencoördinator in als aanspreekpunt.	Gerealiseerd door inzet van de evenementencoördinator. De vereenvoudiging van de vergunningaanvraag wordt deels gestuit door wettelijke vereisten.
	b. Noordwijk blijft de komende jaren in nauwe samenwerking met de Sport- en Cultuurraad uitvoering geven aan het sport- en cultuurbeleid.	Gerealiseerd. Er wordt regelmatig met beide raden overlegd.
	c. We starten deze periode met de bouw van het zwembad van de nieuwe Schelft en houden daarbij rekening met de bouw van een hal in de toekomst. We blijven zoeken naar financiële middelen om de hal zo snel mogelijk te realiseren en presenteren in de aanloop naar de vaststelling van de begroting 2026 de financiële opties.	Het zwembad is bijna gerealiseerd. De raad heeft besloten tot bouw (en uitbreiding) van de hal. Zie ook H7. Onderwijs, Sport en Cultuur onder de kopjes Zwembad De Schelft, en Multifunctionele hal De Schelft.
	d. We realiseren in de komende twee jaar beweegtuinten en blijven inzetten op initiatieven die het mogelijk maken laagdrempelig en goedkoop te sporten in de buurt.	Gerealiseerd met Calisthenicspark op het strand en beweegplek in De Zilk. Zie ook H8. Jeugd, welzijn en gezondheid onder de kopjes Leefstijlakoord en Valpreventie.
Bestuur en organisatie	a. De kwaliteit van de dienstverlening moet omhoog. We streven op termijn naar een cijfer 8 voor dienstverlening.	In uitvoering. Voor 2026 staan verdere stappen in de planning.

	Dat geldt ook voor onze uitvoeringsorganisaties.	Zie ook H3. Betrouwbare, transparante en responsieve overheid onder de kopjes Agenda Dienstverlening; en Klanttevredenheid.
	b. We blijven werken aan de weerbaarheid van gemeenteraad, het college van B&W en de ambtelijke organisatie op het gebied van onafhankelijke besluitvorming.	Deels gerealiseerd voor wat betreft het college en de ambtelijke organisatie. Voor de raad wordt dit nog inpland. Zie ook H2. Veiligheid onder het kopje Wet Bibob en H3. Betrouwbare, transparante en responsieve overheid onder het kopje Integriteit.
Veiligheid	a. Onze BOA's zijn toegankelijk, vriendelijk en dienstverlenend. Veranderend toezicht op parkeren door digitalisering wordt gefaseerd ingevoerd. Door deze digitalisering kunnen de bespaarde BOA-uren breder ingezet worden.	Gerealiseerd. Door de digitalisering van parkeren en het gebruik van de scanauto zijn de dienstverlening en handhaving verbeterd. Het gebruik van scanauto's vormt een betrouwbaar en gebruiksvriendelijk systeem en vermindert de inzet van BOA's.
	b. We starten een onderzoek naar mogelijke inzet van camerabewaking en preventief fouilleren in uitgaansgebieden. Om overlast en criminaliteit te bestrijden zetten we flexibel cameratoezicht in. Naast de Grent komen hiervoor ook locaties in aanmerking zoals de Zeestraat in Noordwijkerhout, milieuparkjes en parkeerterreinen.	Niet gerealiseerd, want uit het onderzoek bleek dat deze maatregelen alleen mogelijk zijn als hiervoor een wettelijke grondslag aanwezig is.
	c. We hebben specifieke aandacht voor overlast gevende jeugdgroepen en straatdealen in de openbare ruimte.	Gerealiseerd door toepassing van de integrale +-mee-methode. Zie ook H2. Veiligheid onder de kopjes Bewustwording, Buurtpreventie, Alcoholwet, Drugscriminaliteit.

De balans

Als we het bovenstaande overzien, dan zijn op veel punten ontwikkelingen in gang gezet of al afgerond. Sommige punten hebben meer tijd nodig en bevinden zich daardoor nog in de uitvoering. Wij laten het verder aan de nieuwe gemeenteraad om een eigen oordeel te vormen.

In algemene zin

Veranderende dynamiek

Ter afsluiting van deze terugblik benoemen we nog een aantal bredere ontwikkelingen die in de afgelopen bestuursperiode merkbaar zijn geweest. Deze factoren bepaalden mede de context waarbinnen zowel de raad als het college hun werk hebben verricht.

Impact externe factoren

Ontwikkelingen van buitenaf hebben in belangrijke mate een stempel gedrukt. Corona en de daaropvolgende stijgende energiekosten, de toeslagenaffaire, de druk op de asielopvang, het uitblijven van een oplossing voor het stikstofsloop, de Klimaatwet, de oplopende woningdruk, de invoering van de Omgevingswet en de impact van de decentralisaties van de zorg, om er enkele te noemen.

Publieke debat

In de afgelopen periode is het publieke debat een aantal keer hoog opgelopen.⁹⁶ De plek voor goede discussies, ook op het scherpst van de snede als dat nodig is, is binnen de gemeenteraad. Helaas zien we sommige discussies op sociale media ontsporen en lijkt er een tendens om de bal meer op de persoon te spelen. Dit kan een bedreiging vormen voor onze lokale democratie. Ook zien we dat na toepassing van participatie niet alle gehoorde participanten zich conformeren aan de uitslag. Dit kan ertoe leiden dat een kleine maar uitgesproken groep de inbreng van anderen overstemt en daarmee de inspanningen om inwoners te laten meedenken tenietdoet.

Complexiteit

Tenslotte zien wij dat het werk van het lokale bestuur steeds complexer wordt. Nieuwe wetten van de Rijksoverheid dwingen de gemeente tot de uitvoering van meer taken en verantwoordelijkheden. De voortgang op het vlak van digitale dienstverlening brengt ook risico's met zich mee.

Einde

Met deze overwegingen komt onze terugblik tot een einde. Wij hopen dat u zich herkent in het geschetste beeld en dat het u helpt om de vele ontwikkelingen in perspectief te plaatsen.

Bijlage 1 Samenstelling gemeenteraad

Verkiezingen 2022

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 namen de volgende raadsleden zitting in de raad.

Achterste rij:

Gerard van der Klugt (NZLokaal), Koen Vermeulen (VVD), Wally Rodenburg (NZLokaal), Toon van Tol (MetLef) en Bas Brekelmans (VVD).

Eén na achterste rij:

Thomas Steenvoorden (Puur), Rommie van Dokkum (GroenLinks-PvdA), Alfons Morssink (PvdI), Anouk Plug (VVD), Peter van Bockhoven (Lijst Salman), Jaap de Moor (Lijst de Moor), Jordy de Mooij (CDA) en Sebastiaan Duivenvoorde (CDA).

2e rij van voren:

Desirée van Paridon (VVD), Hans Knapp (VVD), Erica Renkema (PvdI), Alexandra Dik (PvdI), Max Uphoff (CDA), Ivar Krüse (PvdI) en Cynthia Maan (GroenLinks-PvdA).

Voorste rij:

Richard Brouwer (NZLokaal), Louis Koppel (HELDER), Desirée Thissen (griffier), Wendy Verkleij (burgemeester), Frans van Kouwen (Lijst Salman), Oscar Kramer (D66), Suzanne van Teijlingen (MetLef), Ria Vink (CDA) en Karin Meiland-van den Burg (NZLokaal).

Vertrekkende raad

In de loop van de raadsperiode waren er diverse wisselingen in de bezetting van de raad. De onderstaande foto toont de bezetting eind 2025.

Bovenste rij (van links naar rechts):

Wally Rodenburg (NZLokaal), Gerard van der Klugt (NZLokaal), Max Uphoff (CDA), Ivar Krüse (PvdI), Willem Hoek (PvdI), Toon van Tol (MetLef), Bernt Schneiders (Burgemeester), Hans Knapp (VVD), Jordy de Mooij (CDA), Thomas Steenvoorden (Puur), Karel van Herwaarden (D66), Robert van Dijk (Griffier) en Sebastiaan Duivenvoorde (CDA).

Onderste rij (van links naar rechts):

Peter van Bockhoven (Lijst Salman), Rommie van Dokkum (GroenLinks-PvdA), Jaap de Moor (Lijst de Moor), Suzanne van Teijlingen (MetLef), Anouk Plug (VVD), Erica Renkema (PvdI), Louis Koppel (HELDER), Desirée van Paridon (VVD), Karin Meiland-van den Burg (NZLokaal), Ria Vink (CDA), Frans van Kouwen (Lijst Salman) en Charlotte Koppel-Meiland (HELDER).

Niet afgebeeld op de groepsfoto

Bas Brekelmans (VVD), Onno Treur (VVD), Alexandra Dik (PvdI) en Richard Brouwer (NZLokaal).

Bijlage 2 Samenstelling college

Installatie

Op 5 juli 2022 vond de installatie en beëdiging van het college van B&W plaats. In het college namen wethouders zitting namens de VVD, de PvdI, het CDA en Lijst Salman. In de onderstaande foto staan van rechts naar links: Dennis Salman (Lijst Salman), Alois Eberharter (Partij voor de Inwoners), Roberto ter Hark (VVD), Wendy Verkleij (VVD), Theo Alkemade (CDA) en Ilse Overzier (gemeentesecretaris).

Wijzigingen

Wethouder Eberharter legde per 1 september 2023 zijn functie neer vanwege onvrede over de samenwerking. Op 21 november 2023 werd Martijn Kortleven door de gemeenteraad geïnstalleerd als onafhankelijk wethouder.

Burgemeester Wendy Verkleij heeft op 7 oktober 2025 afscheid genomen van de gemeente Noordwijk met een bijzondere raadsvergadering en receptie in de Oude Jeroenskerk. Na zes jaar vertrekt zij om meer aandacht aan haar privéleven te besteden. Ze werd geprezen als een "warme, stevige en moedige burgermoeder".⁹⁷

Met ingang van 13 oktober 2025 is Bernt Schneiders beëdigd als waarnemend burgemeester. De commissaris van de Koning, de heer Wouter Kolff, gaat na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 met de gemeenteraad in gesprek, om te verkennen wanneer de procedure voor een kroonbenoemde burgemeester kan worden gestart. Bernt Schneiders blijft op zijn post tot het moment dat de kroonbenoemde burgemeester in functie treedt.⁹⁸

Gewijzigde samenstelling

In de onderstaande foto staan van rechts naar links: Martijn Kortleven (Onafhankelijke wethouder), Theo Alkemade (CDA), Bernt Schneiders (waarnemend burgemeester), Dennis Salman (Lijst Salman), Pim Van Strien (VVD) en Ilse Overzier (gemeentesecretaris).

Bijlage 3 Eindnoten

- ¹ CBS Statline, [Levensloop van woningen en niet-woningen; gebruiksfunctie, regio](#) (webpagina). Het cijfer betreft het verschil tussen de beginstand voorraad 2022 en de eindstand voorraad 2025.
- ² Gemeente Noordwijk, raadsvergadering 26 februari 2026, [punt 13 Aanvulling budget starterslening 2026](#) (webpagina)
- ³ Gemeente Noordwijk, [Raadsbrief dynamische lokale woningsbouwplanlijst 2025](#). Zie voor meer cijfers ook CBS Statline, [Voorraad woningen, eigendom, type verhuurder, bewoning, regio](#) (webpagina).
- ⁴ Noordwijk in cijfers, [Thema Duurzaamheid – wonen](#) (webpagina).
- ⁵ [Noordwijk in ontwikkeling](#) | Gemeente Noordwijk (webpagina).
- ⁶ [Offem Zuid](#) | Gemeente Noordwijk (webpagina).
- ⁷ [Landgoed in den Houte | Gemeente Noordwijk](#) (webpagina).
- ⁸ De segmentering van de woningvoorraad in middeldure huurwoningen wordt niet geregistreerd in de Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG). Hierdoor zijn aantallen woningen niet beschikbaar.
- ⁹ Gemeente Noordwijk, [Verordening bestemmingsreserve ter bevordering van betaalbare woningen](#) (2025).
- ¹⁰ Stek, [Speciale afspraken](#) (webpagina).
- ¹¹ Data Politie.nl, [Geregistreerde misdrijven en aangiften: soort misdrijf, gemeente](#) 2026.
- ¹² [Dashboardthemas – Overlast – Noordwijk](#) (webpagina). Deze webpagina springt terug naar Alphen aan den Rijn. Bovenin kan Noordwijk worden geselecteerd.
- ¹³ [Dashboardthemas - Overlast - Noordwijk](#) (webpagina). Idem als hierboven.
- ¹⁴ [Noordwijk in Cijfers - Openbare orde en veiligheid - Noordwijk](#)
- ¹⁵ De Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) is een Nederlands preventief instrument uit 2003 waarmee overheidsinstanties, zoals gemeenten, de integriteit van bedrijven en personen screenen. Het doel is voorkomen dat de overheid onbewust criminele activiteiten faciliteert via vergunningen, subsidies of overheidsopdrachten. Bron: [Wat is de Wet Bibob?](#)
- ¹⁶ Via een zogenaamde RIEC-aanpak. Dit is een integrale samenwerking tussen overheidspartners (gemeenten, politie, OM, Belastingdienst) om georganiseerde, ondermijnende criminaliteit te bestrijden. Door informatie te delen en bevoegdheden te combineren, worden criminelen niet alleen strafrechtelijk, maar ook bestuurlijk (bijv. sluiten panden) en fiscaal aangepakt.
- ¹⁷ Zaaksysteem Noordwijk
- ¹⁸ Siteimprove.com.
- ¹⁹ Siteimprove.com.
- ²⁰ [Samen.noordwijk.nl](#), stand 2 maart 2026.
- ²¹ Gemeente Noordwijk, Fixi Dashboard.
- ²² [b1-niveau | Genootschap Onze Taal](#)
- ²³ Omroep Bollenstreek, Gemeente Noordwijk: [Let goed op je e-bike](#) (18 maart 2025, webpagina).
- ²⁴ Gemeente Noordwijk, [raadsvergadering 6 november 2025](#).
- ²⁵ Dashboard Economie Regio Holland Rijnland, [Omvang economie](#) (webpagina).
- ²⁶ Dashboard Economie Regio Holland Rijnland, [Werkzame personen](#) (webpagina).
- ²⁷ Decisio, [Economische betekenis ruimtevaartcluster Noordwijk](#) (2 oktober 2025).
- ²⁸ NRIT Kennisbank, [Veel meer bezoekers voor VVV's Noordwijk en Noordwijkerhout](#) (09-11-2023 webpagina) en De Noordwijker, [Recordaantal mensen bezoeken VVV in Noordwijk en Noordwijkerhout](#) (18-07-2025 webpagina).
- ²⁹ Rijksoverheid, [Kabinet verhoogt investeringen in Europese ruimtevaart naar € 453 miljoen](#) (webpagina 26-11-2025)
- ³⁰ NL Space Campus, [Cometlab officially opened at NL Space Campus](#) (webpagina 08-10-2025).
- ³¹ Blik op Noordwijk, [Platina Quality Coast Award voor de gemeente Noordwijk](#) (27-02-2024 webpagina)
- ³² Gemeente Noordwijk, [Herontwikkeling Langevelderslag](#) (webpagina).
- ³³ Alle bovengenoemde cijfers zijn afkomstig uit de eigen administratie van de gemeente Noordwijk
- ³⁴ UNHCR, [Ukraine](#) (webpagina).
- ³⁵ [Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne | IND](#)
- ³⁶ Vergunninghouders zijn vreemdelingen die een asielvergunning hebben gekregen en hierdoor rechtmatig in Nederland mogen blijven, ook wel statushouders genoemd.

-
- Gemeenten hebben de taak om deze personen binnen een bepaalde tijd te huisvesten. Zie ook [Huisvesting statushouders | Asielbeleid | Rijksoverheid.nl](#).
- ³⁷ [COA - Spreidingswet | www.coa.nl](#)
- ³⁸ [Ruimtevaartcluster belangrijke pijler economie Noordwijk en regio - Decisio](#)
- ³⁹ Een andere reden is de landelijke aandacht voor de verbetering van de positie van arbeidsmigranten en het tegengaan van misstanden.
- ⁴⁰ [Beleidsplan internationale werknemers](#) (webpagina).
- ⁴¹ Hecht, Een gezonder Hollands Midden: [Dashboardthemas - Inkomen - Noordwijk](#). Huishoudens die langdurig een inkomen hebben op het sociaal minimum, hebben vaker moeite met rondkomen dan inwoners met een hoger besteedbaar inkomen.
- ⁴² Hecht, Een gezonder Hollands Midden: [Dashboardthemas - Uitkering - Noordwijk](#) (webpagina). Deze webpagina springt terug naar Alphen aan den Rijn. Bovenin kan Noordwijk worden geselecteerd.
- ⁴³ Hecht, Een gezonder Hollands Midden: [Dashboardthemas - Uitkering - Noordwijk](#) (webpagina). Idem als hierboven.
- ⁴⁴ Hecht, Een gezonder Hollands Midden: [Dashboardthemas - Risicovolle of problematische schulden \(volwassenen\) - Noordwijk](#) (webpagina). Idem als hierboven.
- ⁴⁵ [Participatiewet | Rijksoverheid.nl](#) (webpagina).
- ⁴⁶ Zie het hoofdstuk 1 Wonen voor nadere informatie over deze regelingen.
- ⁴⁷ Beleidsplan "Volwaardig Deelnemen; Minimabeleid 2021- 2024".
- ⁴⁸ De Praatjesmaker richt zich op bevordering van de taalontwikkeling. De Educatieve Coach is een brugfunctionaris die op scholen helpt om gezinnen bekend te maken met de ondersteuning.
- ⁴⁹ Het Taalpact is een regionaal programma Laaggeletterdheid 2020-2024 waaraan de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen en Oegstgeest deelnemen.
- ⁵⁰ [wetten.nl - Regeling - Wet van school naar duurzaam werk - BWBR0051441](#)
- ⁵¹ [Wet hersteloperatie toelagen | Herstel Toelagen \(UHT\)](#)
- ⁵² De Participatiewet in Balans bevat meer dan twintig maatregelen om de Participatiewet te vereenvoudigen, te versoepelen en beter te laten aansluiten op de persoonlijke situaties van mensen met een bijstandsuitkering. Belangrijke aspecten zijn onder meer een eenvoudiger inkomenstoets, meer ruimte voor giften en maatschappelijke participatie en grotere gemeentelijke ruimte voor maatwerk bij handhaving.
- ⁵³ CBS Statline, [Voortijdig schoolverlaters](#); geslacht, woonregio, schooljaar 2021-2022 tot en met schooljaar 2023-2024.
- ⁵⁴ Hecht, Een gezonder Hollands Midden: [Dashboardthemas - Beweegrichtlijnen \(volwassenen\) - Noordwijk](#).
- ⁵⁵ Samen Noordwijk, [Project: Cultuur in de gemeente Noordwijk | Gemeente Noordwijk](#).
- ⁵⁶ Bij deze ontwikkeling worden ook wel kritische kanttekeningen geplaatst, zie bijvoorbeeld het [Nederlands Jeugd Instituut](#).
- ⁵⁷ In de situatie van de Prinsenhof gaat het eigenlijk om een dislocatie in plaats van een dependance. Een dislocatie is een verplaatsing of verschuiving van de oorspronkelijke positie. Een dependance is een bijgebouw (naast een hoofdgebouw).
- ⁵⁸ 112 Duin en Bollenstreek, [Enorme schade in nieuwe sporthal SJC Noordwijk door waterlekkage](#) (2022).
- ⁵⁹ NOS, [Grote brand legt sporthal Noordwijkerhout in de as](#) (14 november 2020 webpagina).
- ⁶⁰ Gemeente Noordwijk, [Zwembad De Schelft opent op 13 mei 2026 haar deuren](#) (2026).
- ⁶¹ Bollenstreek Omroep, [Coalitie valt, beslissing zwembad en de Schelft uitgesteld omdat stemmen staken](#) (2023).
- ⁶² Gemeente Noordwijk, [raadsvergadering 6 juni 2025, agendapunt 23](#).
- ⁶³ [Home - Cultuureducatie met Kwaliteit](#)
- ⁶⁴ Gemeente Noordwijk, [Jaarstukken 2022](#), pagina 9 en verder. Naast verenigingen zijn ook de culturele sector en ondernemers ondersteund.
- ⁶⁵ CBS Statline, [Kerncijfers over jeugdzorg](#).
- ⁶⁶ Hecht, Een gezonder Hollands Midden: [Dashboardthemas - Jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering - Noordwijk](#).
- ⁶⁷ Hecht, Een gezonder Hollands Midden: [Dashboardthemas - Vapen \(jeugd\) - Noordwijk](#).
- ⁶⁸ Cijfers afkomstig van Welzijn Noordwijk (jaarverslagen).
- ⁶⁹ Cijfers uit dashboard Valpreventie, gemeente Noordwijk. Dit dashboard is opgezet in samenwerking met Sportbedrijf Noordwijk.
- ⁷⁰ Hecht, Een gezonder Hollands Midden: [Dashboardthemas - Hulpgebruik/-behoefte - Noordwijk](#).
- ⁷¹ Welzijn Noordwijk, Jaarverslag 2022 en 2025.
- ⁷² Jaarstukken gemeente Noordwijk 2022, 2023 en 2024.
- ⁷³ Gemeente Noordwijk, [Stevige basis voor de jeugd](#) (2025)

-
- ⁷⁴ Gemeente Noordwijk, [Leefstijlakkkoord](#).
- ⁷⁵ Veiligheid.nl; kenniscentrum letselpreventie, [Ketenaanpak Valpreventie](#) (website).
- ⁷⁶ Sportbedrijf Noordwijk, [Valpreventie](#).
- ⁷⁷ ViaStat, BLIQ-rapportage 2025.
- ⁷⁸ CBS Statline, [Regionale kerncijfers Nederland](#) (webpagina).
- ⁷⁹ Tenzij anders vermeld, zijn bovenstaande gegevens afkomstig van de Gemeente Noordwijk
- ⁸⁰ Omroep Bollenstreek, [Project Parallel Boulevard afgerond, weg en rotonde voor het corsoweekend geopend](#) (2023).
- ⁸¹ NK Tegelwippen, [Tegelstand 2022 en 2024](#) (webpagina).
- ⁸² Gemeente Noordwijk, [800 extra bomen](#) (webpagina) en [aangenomen amendement](#) bij de Najaarsnota 2025.
- ⁸³ [Vooral in deze gemeenten zijn er veel fietsongevallen - Independer onderzoek 2025](#)
- ⁸⁴ [Noordwijk start verkeersveiligheids campagne voor fietsers op rotondes - Bollenstreek Omroep](#)
- ⁸⁵ Deze zijn geplaatst in de Hoofdstraat, op de Wilhelminaboulevard en bij de Langevelderslag.
- ⁸⁶ [Wat is netcongestie? | RVO.nl](#)
- ⁸⁷ Blik op Noordwijk, [Jaarrekening 2022: positief resultaat in ongewisse tijden](#) (24 mei 2023 webpagina).
- ⁸⁸ Gemeente Noordwijk, [Jaarstukken 2023](#).
- ⁸⁹ Gemeente Noordwijk, [Jaarstukken 2024](#).
- ⁹⁰ De wijziging van het gemeentefonds bestond uit drie componenten: een wijziging in de verdeling van de gelden, een geplande korting vanuit het Rijk en het wegvallen van tijdelijke middelen voor gemeenten voor de uitvoering van de jeugdhulp.
- ⁹¹ VNG, [Gemeenten vallen in financieel ravijn](#) (25 november 2025 webpagina).
- ⁹² Gemeente Noordwijk, [Perspectiefnota 2025-2028: Te nemen maatregelen](#).
- ⁹³ Gemeente Noordwijk, [Onderzoek naar de invulling van de taakstelling bezuiniging subsidies](#) (2025).
- ⁹⁴ Zie voor meer informatie hierover: VNG, [Invoering Rechtmatigheidsverantwoording](#) (februari 2024)
- ⁹⁵ Gemeente Noordwijk, [raadsvergadering d.d. 21 november 2023](#), punt 3.
- ⁹⁶ Te denken valt aan de onderwerpen de herbouw de Schelft, de uitbreiding van het gemeentehuis, het rapport over ondermijning, de mogelijke komst van een asielzoekerscentrum, het onderzoek naar een onderstation op het terrein van 't Schaapsherdertje, de handhaving op paardenweiden.
- ⁹⁷ De Noordwijker, [Drukbezocht afscheid burgemeester Wendy Verkleij](#) (9 oktober 2025 webpagina).
- ⁹⁸ Provincie Zuid-Holland, [Bernt Schneiders beëdigd als waarnemend burgemeester Noordwijk](#) (8 oktober 2025 webpagina).